

KERSTBOEK

VAN

ZONNESCHIJN

Uitgave Drukkerij C. A. Spin & Zoon N.V. Amsterdam — Uitgeversmaatschappij W. de Haan N.V. Utrecht

1938

KERSTBOEK

VAN

ZONNESCHIJN

SAMENGESTELD DOOR

D.A. CRAMER-SCHAAP

UITGAVE DRUKKERIJ C. A. SPIN & ZOON N.V., AMSTERDAM
UITGEVERSMAATSCHAPPIJ W. DE HAAN N.V., UTRECHT

INHOUD

Omslag: KERSTAVOND
Illustraties: Nans van Leeuwen

	Bladz.
SJOUKJES KERSTFEEST door C. Wilkeshuis	3
WALINKIJE door Mien Labberton	11
EVA'S CONCERT door Marie Schmitz	18
DE KERSTBOOM EN ZIJN VERZORGING	22
DE STAL VAN BETHLEHEM (Kerstspelletje voor de Zondags- school) door D. A. Cramer-Schaap	23
DRIE KONINGEN KWAMEN VAN VERRE door L. Spelberg-Stokmans bij de reproductie	32
DRIE KONINGEN (Kerstliedje) door D. A. Cramer-Schaap	33
HET KONIJNTJE door Greta Vollewens-Zeylemaker	34
KERSTMIS IN 'T BOS door D. A. Cramer-Schaap	41
JIMMY EN DE KERSTVACANTIE door Jo Daemen	42
HOE DE MENSEN AAN HUN WONINGEN ZIJN GEKOMEN door Udo de Haas	47

SJOUKJES KERSTFEEST

DOOR

C. WILKESHUIS

DES zomers léék het nog wat, het huisje, waar Heit en Mem Rynja met hun beide kinderen woonden. Och ja, dan stonden de heesters dicht in het blad: de bessenstruiken, waarbij de vierjarige Pier zo graag zat te smullen, en de jasmijn, waarvan Sjoukje, die al elf jaar was, des zomers takken af mocht plukken, als Mem jarig was. Dan legde de pereboom een brede schaduw over de grond, en achter bij de schuur stonden de zonnebloemen met hun gele schijven, die zo groot werden als pannekoeken. Je kon je bijna niet voorstellen, vond Sjoukje, dat die zonnebloemen opschoten uit een zaadje, dat toch niet veel groter was dan een dubbeltje. Ja, in de zomer was het wel een vriendelijk huisje, en dan was het er ook goed wonen.

Maar des winters, wanneer de dagen kort en donker waren, en de wind en de regenwolken langs de grijze hemel gingen, dan lag het verlaten en eenzaam in het eindeloze Friese land, bij de heesters en de boom, die niets dan kale takken droegen. En omdat het maar een doodgewone arbeiderswoning was, licht en dicht gebouwd, was het er binnen koud en tochtig. Mem liep vaak de hele dag met den wollen doek om de hals. Want ja, je kon de kamer wel warm stoken met het oude potkachelkje, maar in het kleine portaalje en in de gang en in de keuken woei je bijna weg van de tocht.

En deze winter was het nog erger dan anders. Het dak was gaan lekken. En Heit had wel geprobeerd, het te verhelpen met een paar nieuwe pannen, maar daaraan lag

het eigenlijk niet: het héle dak was oud en vervallen. Er moest heel wat aan gerepareerd worden. Kijk, als dat dak maar dicht was, zou het in huis ook wel wat beter worden, en dan hoefde Mem niet telkens, als het regende, een teil neer te zetten, waarin klik-klak-klik-klak . . . de droppels neertikten. Maar boer Hooghienstra wilde het dak niet laten

dan lag het verlaten en eenzaam
in het Friese land . . .

herstellen, en het huisje wás van den boer, en Heit had het maar van hem gehuurd.

O, de boer had het gemakkelijk kunnen betalen. Het was immers een oude, schatrijke boer, die een kwartiertje verder op een grote state woonde. De boerinne was voor enige jaren gestorven, de kinderen waren her en der getrokken, doordat ze groot en volwassen waren, en nu huisde Hooghienstra alleen met zijn huishoudster op de boerderij, die tussen de zware, hoogopgeschoten bomen lag, als in een diep en donker nest.

Pier was zo verkouden als 'n snip.

„Als de boer vanavond om de huur komt, zal ik hem maar wéér eens vragen,” zei Heit. Nu, het werd ook tijd, dat er iets aan dat dak werd gedaan, want Pier was in het gangetje naast de kamer zo verkouden geworden als een snip, en hij liep nu snuivend en proestend en met kleine oogjes rond bij Mem, die aan de tafel kousen zat te stoppen.

„Je hoeft het niet eens te proberen,” zei Mem. „Die boer is zo hard als een spijker.”

„Wie niet waagt, wie niet wint,” meende Heit. „Maar als Hooghienstra nu zoveel geld heeft, waarom wil hij dan niets aan dat dak doen?” vroeg Sjoukje.

„Daar heb je niets mee te maken,” zei Mem streng. „Dat is geen kinderpraat.”

Maar Sjoukje begreep het wel zo half en half. De boer was natuurlijk te gierig. Hij kon geen afstand doen van zijn geld.

En toen een half uurtje later de boer om de huur kwam, begreep ze het helemaal.

Hooghienstra haalde altijd zèlf de huur op.

Weer of geen weer, om zes uur des avonds verliet hij zijn state, en ging langs de huisjes, die hij bezat. En dat waren er heel wat.

Om half zeven ongeveer was hij bij de Rynja's. Hoor, daar klopte hij aan de deur.

Mem deed open, en zei: „Kom maar binnen, boer. Het is slecht weer vandaag.”

„Dat gaat nogal,” antwoordde Hooghienstra, en hij stapte de kamer in. Het was een kleine, magere man. Zijn gezicht stond zó streng, of hij nooit van zijn leven weer zou lachen, en zijn ogen keken ontevreden de wereld in. Heit gaf den boer een stoel, en haalde toen van de plank van de bedstede een portemonnaie.

„Hier is de huur,” zei Heit, en hij telde drie gulden en twee kwartjes voor Hooghienstra uit.

„In orde,” antwoordde de boer, en hij diepte uit de buitenzak van zijn jas een grote, lange, geellere beurs op, waarin hij de drie-vijftig liet neervallen, boven op een rinkelend laagje geldstukken.

Pier proestte plotseling tweemaal.

„Is hij verkouden ?” informeerde Hooghiemstra.

„Och, ja,” antwoordde Heit. „Het is hier ook zó tochtig in huis. De boer moest nu toch heus eens dat dak laten nazien. Als het regent, staan de plassen op de zolder, en nu zetten we er wel een teil onder, maar dan is het geen slapen van dat akelige getik.”

Maar de boer wilde er niets van weten. Neen, neen, het waren zulke slechte tijden : hij had ziekte gehad onder het vee, en malheur met een paar machines en er waren nog huisjes, die veel eerder aan een beurt toewaren. En het zou toch ook wel wat meevallen met dat lekken, en met die tocht. En of Heit ook praatte als Brugman : de boer wilde niet toegeven. En brommend verliet hij de woning.

„Wat een vrek”, vond Heit.

En Mem was waarlijk boos op dien gierigen boer.

Ziezo, nu wist Sjoukje het en ze kreeg een hekel aan dien Hooghiemstra. Ja, die woonde daar maar lekker op zijn state. Daar had je natuurlijk geen last van een lekkend dak. Daar was het heerlijk warm onder de muts van riet, die de boerderij bedekte. En als Heit en Mem en Pier en zichzelf dáár woonden, nou, dan hoefde Mem niet met die doek om de hals te lopen, en dan zat Pier nu niet met zo'n rood neusje en zulke kleine oogjes van de verkoudheid.

En nu, het was een paar dagen vóór Kerstmis, besloot Sjoukje den boer eens te plagen. Ze had juist Dik Trom gelezen, en het leek haar wel leuk toe, ook een ruitentikkertje te maken bij Hooghiemstra, zoals Dik dat had gedaan bij dien naren Flipse. Maar misschien was het nog beter, een steen te nemen, en die zo-maar door één van de ruiten van de boerderij te gooien. Klets, naar binnen. Zou de boer ook even schrikken van dat gerinkel ! En dan zou hij ook die ruit nog mogen betalen. Ja, dát zou ze doen.

En des avonds om een uur of zes ging ze het huis uit, de dijk langs, die naar de state voerde.

Kijk, de sterren stonden aan de hemel, en aan de horizon was de lucht rood van de maan, die zo meteen zou opkomen. Het leek net, of er in de verte brand was. En nu zag ze de boerderij liggen. O, wat leek die nu groot. Een zwarte schaduw tegen de lucht, die straalde van de sterren. Ze liep het hek door. De boer had de hond natuurlijk niet buiten op deze tijd van de dag. Anders zou ze weer teruggaan.

De wind ruiste hoog boven haar hoofd door de kruinen van de bomen. Dat was om er bang van te worden. Het leek net, of er ergens in de lucht een geheimzinnig gesprek werd gevoerd, waarvan je niets begreep.

Dáár zat de boer natuurlijk. Achter die luiken, die gesloten waren, en waar een klein, licht vierkantje in scheen. Daar zat Hooghiemstra, die het dak niet wilde laten repareren. Sjoukje zocht naar een steen. Maar wat zou ze nu met een steen beginnen ? Ze zou die toch niet door het kleine vierkantje kunnen mikken. En nu liep ze naar een van de luiken, hief haar kleine vuisten op, timmerde een paar keer hard op het hout, en riep : „Gierige boer, gierige boer !”

Dáár zou hij eventjes van schrikken ! Maar meteen holde ze weg, het grintpad langs, tot ze weer op de weg was.

Zou de boer het gehoord hebben ?

Ja, toen ze achterom keek, zag ze dat het licht in de gang werd opgeknipt. De voordeur ging open, en in de oranje rechthoek, die zo in de duistere schaduw uitgesneden leek, stond Hooghierstra, en Sjoukje kon nog duidelijk opmerken, dat hij zoekend zijn hoofd naar alle zijden heenwendde. Maar hij zag niets, en toen sloot hij de deur maar weer toe.

Maar wat zou ze nu met een steen beginnen ?

Diezelfde avond en ook de volgende dag was Sjoukje nog wel even bang, dat de boer haar misschien tóch had gezien, of dat hij haar stem had herkend, maar neen, hij kwam niet bij Heit en Mem klagende, en toen hij Sjoukje op de weg tegenkwam, sprak hij haar niet aan, maar hij zei haar heel gewoon goedendag. Daarna dacht Sjoukje helemaal niet meer aan die hele geschiedenis. Ze

had nu heel wat anders in haar hoofd. Want over een paar dagen was het immers Kerstfeest in de kerk. Dan stond er een pracht van een Kerstboom, die van onder tot boven vól versierselen en kaarsen zat. En Sjoukje mocht onder die prachtige boom zitten, omdat ze op Zondagsschool was, en de kinderen en de grote mensen zongen Kerstliederen en werden begeleid door de langzame muziek van het orgel, en telkens werd er onder de Kerstboom het een en ander uitgedeeld : stukken koek, en Kerstkransjes van chocola en van gekleurde suiker, die als de sneeuw glinsterde ; en een sinaasappel, zo groot als een kokosnoot, en tot slot een mooi boekje, waarin ze thuis nog lekker wat kon lezen.

Mem kon niet mee, want Pier was te klein en te verkouden om de tocht naar het kerkje te maken. En Heit was op de fiets naar Beppe gegaan, die in Leeuwarden woonde, en hij zou niet voor een uur of acht terug zijn. Nu, dan moest Sjoukje maar alleen gaan. Dat was ook helemaal niet erg. Ze liep des avonds zo vaak alleen in het donker, en ze was in het geheel niet bang voor de duistere bosjes, die aan de kant van de weg stonden, of voor de wilgebomen, die aan de slootkanten hun takken omhooghieven, alsof het mannen of vrouwen waren, die hun armen naar de lucht staken.

„Bim . . . bam . . . bim . . . bam . . .” zong de klok van het kerkje. Je kon zelfs in huis het zachte en verre gelui van de klok horen. Het kerkje stond niet zo heel ver van Sjoukjes huis vandaan. Hoogstens een tien minuten lopen.

„Nou gá ik maar, Mem,” zei Sjoukje. „Het wordt tijd.”

Ze had haar manteltje al aangetrokken en een ijsmuts over de oren.

„Best,” antwoordde Mem. „En gelukkig Kerstfeest hoor.”

„Ik neem alles, wat ik krijg, mee naar huis,” troostte ze Pier, die eigenlijk ook wel graag meewilde. „En dan eten we alles samen op.”

„Dat is mooi van je,” prees Mem. „En ga nu maar gauw. Anders kom je ook nog te laat.”

Daar stond Sjoukje al op de weg. Als ze nu boer Hooghiemstra maar niet ontmoette. Die ging natuurlijk óók naar het Kerstfeest en dan moest hij hún huisje voorbij. Maar neen, er liep niemand op de weg.

Wat klonk dat toch mooi, dat zingen van de klok over het stille land, en onder de sterrenhemel. „Bim . . . bam . . . bim . . . bam . . .” Het leek net, of het gelui als zilveren golven over haar hoofd ging. En ineens gevoelde Sjoukje zich zo gelukkig, zo wonderbaarlijk blij, dat haar voeten over de weg huppelden. „Bom . . . bam . . . bim . . . bam . . .”

Nu merkte je pas goed, dat het Kerstfeest was.

En Sjoukje tuurde de hemel af, of ze misschien ook de grote ster kon zien, die boven de wieg van het Christuskindje had stilgestaan. Je kon toch maar nooit weten. Het was of de lucht en of het Friese land vól heerlijke geheimen waren. Neen, de gróte ster was er niet. Maar wat gaf het ook ? De hele hemel hing vol lichten, en nu zong de klok luid en nabij : „Bim . . . bam . . . bim . . . bam . . .”

Sjoukje stapte de kerk binnen.

Wát een Kerstboom stond er. O, nog veel mooier dan verleden jaar ! En het orgel zong door de ruimte, waar het gouden licht van de kaarsen beefde, en waar het geroezemoes van stemmen hing.

Dát was pas écht feest, vond Sjoukje.

Ze zag de kerk eens door. Kijk, daar had je oude Sietske, en daar zat Piebinga, die een kleine bakkerij had, en daar had je die en daar die . . . Sjoukje kende alle mensen, en ze vond het leuk, die gezichten langs te gaan. Maar toen hielden haar zoekende ogen stil; nou, daar zat Hooghiemstra warempel ook, helemaal vooraan. Ze kon hem duidelijk zien. Zijn gezicht met de strakke trekken langs de mondhoeken en de donkerkijkende ogen. Ze zou het niet vervelend hebben gevonden, als hij maar weg was gebleven. Maar vooruit. Het was vandaag feest. Ze zou maar niet te veel naar Hooghiemstra kijken. Alleen maar naar die Kerstboom, en naar de mensen, die ze wél aardig vond.

En ze zag naar de top van de Kerstboom. Daar brandden vier kaarsjes in een kruis, en er stond een ster van heel dun schittergoed op, en die beefde in het flikkerlicht van de oranjevlammetjes. En toen begon ze met een vriendinnetje te praten, en ze keek weer de mensen langs, maar vóór ze er erg in had, zag ze weer in het stroeve gezicht van dien gierigen boer.

Gelukkig, daar kwam de dominee op de preekstoel.

Het was al een heel oude man en zijn haar was zo wit als zilver. Dat stond juist zo mooi bij die lange, zwarte mantel, die hij droeg.

En nu was het Kerstfeest begonnen.

Nou, die dominee kon práchtig vertellen. Het leek bijna, of hij er zélf bij was geweest, vond Sjoukje. Ze zag de kleine stal. Natuurlijk net zo'n stalletje als Omke Jan achter het huis had: er konden net twee koeien staan. En in die stal lag het Christuskindje. Nou, een kleine „poppe” had Sjoukje vaak genoeg gezien, maar dit kindje straalde helemaal. Het leek of er licht uit zijn oogjes kwam en of het uitging van de kleine handen en de kleine voeten, en het hoofdje, dat op het stro lag neergevlijd. En toen kwamen de herders. Die hadden hun kudden geweid op de velden om Bethlehem. En juist toen ze slaperig begonnen te worden, was de hemel gaan gloeien, alsof midden in de nacht de zon zou opgaan. En een engel, met wieken, die als de zonneschijn blonken, was van boven neergedaald, en die had hun gezegd, dat ze naar Bethlehem moesten gaan, om het Kindje te aanbidden. En meteen was de nacht terzijde geschoven als een groot gordijn, en de herders keken zo maar rechtuit in de hemel, en daar waren allemaal engelen in lange jurken van allerlei kleur, lichtgroen en rose en wit en waterblauw, en ze hadden fluiten en trompetten en violen bij zich, en ze maakten muziek, en zongen: „Vrede op aarde, in de mensen een welbehagen.”

Toen vertelde de dominee, dat het Kerstfeest een feest van liefde en vrede was, en dat de mensen van elkander moesten houden, omdat God van hen allemaal hield.

Toevallig keek Sjoukje naar dien gierigen Hooghiemstra, die nog even boos keek. Moest zij nu ook van dien boer gaan houden, en zou het nu heus wel waar zijn, dat God . . . ?

Nu zong het koortje, dat bij het orgel stond opgesteld, de engelenzang, en er werd wéér een verhaal verteld, en de kinderen gaven een liedje ten beste. En telkens hoorde Sjoukje eigenlijk precies hetzelfde: de mensen moesten elkander liefhebben, omdat God van iedereen hield.

Toen werd er weer een verhaal verteld, en daarna moesten de kinderen het lied van de herders zingen.

De boer had best zo'n herder kunnen zijn, meende Sjoukje. Hij had er net een gezicht voor. Als hij nu nog een lang kleed aan had, en een staf in de hand droeg . . . En Sjoukje zag nu al wat vriendelijker naar den boer. Hij zou het wel niet zo leuk hebben, daar alleen op die grote state, dacht ze toen, en het was toch wel heel naar, dat de boerinne voor een paar jaar overleden was. Ze begon nu waarlijk medelijden met hem te krijgen, en het speet haar, dat ze op zijn luik had getrommeld. En steeds straffer tuurde ze naar den ouden man, totdat de ogen van het staren vochtig begonnen te worden, en het leek, of er om zijn hoofd een fijn stralenkransje

En het leek of er om zijn hoofd een fijn stralenkransje zat . . .

zat, net als de herders hadden gedragen. En nu begreep ze voor het eerst van haar leven dat Hooghiemstra een oude man was, die veel verdriet in zijn leven had gehad, en ze kon zich voorstellen, dat God van hem hield. En toen nu het orgel weer begon te zingen en de boom al maar mooier en mooier scheen te worden, wist zij, dat zij óók van Hooghiemstra hield. Hoe het zo kwam, wist ze eigenlijk niet, en dat vroeg ze zichzelf ook niet af. Misschien had ze éventjes door de ogen van God mogen zien.

Nu was het Kerstfeest afgelopen, en met haar lekkers en haar boekje ging Sjoukje de kerk uit. Ze zou naar den boer gaan, en die geschiedenis met het luik uit de weg maken, dacht ze zij zichzelf. Het Kerstfeest was immers het feest van de vrede, en ze hield ineens van den boer.

Kijk, daar stapte hij voor haar uit. Eenzaam, als een zwarte schaduw op de weg, die grijs was onder het licht van de sterren.

„Dag boer,” zei ze, toen ze hem terzijde kwam.

De boer keek naar haar om, en antwoordde: „Ben jij het Sjoukje? Loop je zó-ver met mij mee?”

„Graag, boer,” zei Sjoukje.

Nu, Hooghienstra scheen het nogal gezellig te vinden, en hij praatte met het meisje over de mooie boom en over de verhalen.

„Ik heb den boer nog wat te zeggen,” begon Sjoukje aarzelend, toen ze dichtbij het huisje waren.

„Vertel maar op,” antwoordde Hooghienstra.

„Weet de boer nog wel, dat ze voor een paar dagen op een luik hebben gebonds, en dat ze gescholden hebben?” vroeg Sjoukje.

„Jawel.”

„Zal ik eens zeggen, wie dat gedaan heeft?”

De boer keek verwonderd naar het kind.

„Ik,” antwoordde ze. „Maar de dominee heeft gezegd, dat het Kerstfeest het feest van de vrede is, en dat we dan van elkaar moeten houden, boer, en daarom wou ik den boer vragen, of hij er niet boos om is . . .”

Sjoukje kon door de duisternis niet zien, hoe plotseling het gezicht van Hooghienstra vertederde. Eigenlijk was hij net zo uit de kerk gegaan, zoals hij er binnen was gekomen. Maar nu stond de Kerstboodschap aan de poort van zijn hart, en vroeg te worden binnengelaten. Nu waren het geen woorden meer die vrede en die liefde. Hij voelde, dat ze werkelijkheid waren geworden in het hart van het kind, dat naast hem voortliep op de donkere weg. En die werkelijkheid sprak tot hem, en maakte hem ontroerd.

„Ja, God houdt van alle mensen,” zei Sjoukje, „en daarom boer . . .”

„Ik begrijp het,” antwoordde Hooghienstra met een stem, die diep was van ernst en door de stilte van de avond nóg plechtiger klonk dan de stem van den dominee door de kerk. „Je bent een bêste, Sjouk. En ik ben helemaal niet boos op je. Want God . . .”

Was het niet zo, dat God àlle mensen even liefhad? Hemzelf, en de mensen, die in zijn huurhuisjes woonden, en de mensen van wie hij hield, en met wie hij ruzie had, en de zwarte en de gele en de blanke mensen, allemaal, allemaal, zonder éniġ onderscheid?

Toen waren ze bij het huisje van de Rynja's gekomen.

„Dag boer,” zei Sjoukje.

„Dag Sjoukje,” antwoordde de boer. „Zeg maar tegen Heit, dat ik volgende week den timmerman zal sturen voor het dak.”

Toen ging hij verder naar zijn state. Onder de hoge bomen door. Hij opende de huisdeur, en trad in de kamer met de glanzende verf en de ouderwetse, gewreven meubelen. Hij kende dit alles van jaren en jaren her, en tòch leek het hem, of alles nieuw was geworden. Maar dat kwam alleen, doordat zijn hart veranderd was.

Toen Sjoukje des avonds in bed lag, moest ze telkens aan Hooghienstra denken, en de boer herinnerde zich voortdurend de wandeling op de donkere weg. En beiden gevoelden, dat het Kerstfeest was, en ze wisten, wat dàt wel te betekenen heeft.

WALINKIJE

DOOR

MIEN LABBERTON

ZE hadden reuze fijn Kerstfeest gevierd. Opa en Oma waren er, en als die er waren, dat merkte je meteen aan allerlei dingen. Dan zaten er verrassingen in hun koffers, dan hoorde je allerlei moppige verhalen van vader toen die klein was, dan waren er extra snoepjes en toetjes, dan was het in één woord „aldoor leuk”, zoals Bram het uitdrukte. Brammetje was een echt fuifnummertje — dus die kon het weten.

En nu zou je dus zo denken, dat Bram in de allerbeste stemming moest wezen. Dat hij zonder gemopper zijn eigen bed zou afhaken, alleen omdat hij wist dat Moeder dat graag had, en vooral als er door de logees tòch al extra veel werk was in huis. En dat hij vanzelfsprekend voor Oma naar boven zou lopen als die haar bril had vergeten en voor Opa vrolijk een brief zou posten, ook al was hij net met een spannend Indianenverhaal bezig. Dat hij ook niet aldoor zou harrewarren met Tom, die nu eenmaal twee jaar ouder was en dus méér mocht, en dat hij kleinen Harro niet zou plagen en de hond altijd op tijd goed zijn eten zou geven (want dat had hij op zich genomen !) en dat hij geen flauwe plagerijen zou verzinnen voor Truus, zijn oudste zuster, en haar vriendinnen, al vond hij die in zijn hart ook „flauwe nesten”, en nog minder voor Ali, hun dienstmeisje, die toch zo vaak zijn vuile modderlaarzen poetste en de rommel op zijn kamertje redderde, zònder mopperen, heus waar !

Maar als je dat allemaal denkt, heb je het mis.

„Wat onze Bram toch mankeert”, zei Vader tegen Opa, „dat begrijp ik niet. De jongen is net een oorwurm. Ik denk dat er op school wat is geweest, vlak vóór de vacantie.”

„Nee, nee,” zei Opa. „Dat geloof ik niet. Met Kerstmis haperde er niets aan hem.”

Dat was waar. Met Kerstmis was hij de echte jolige Bram geweest. Jolig, en toch óók begrijpend, dat Kerstmis niet alleen een pretje, maar ook een feest van ernst en toewijding is. Zelf had hij stilletjes allerlei taferversiering gemaakt en hij had er zelfs heel goed tegen gekund, dat hij op Kerstmiddag met de gezelschapsspelletjes die ze toen deden, geen énkele maal gewonnen had. En dat had Opa toen juist zo fijn gevonden. Maar nu was Bram stil, gauw uit zijn humeur en vervelend plagerig. Wat had hij toch ?

De enige, die er iets van begreep, was Moeder. Maar ze zei niets. Moeders begrijpen nu eenmaal méér dan andere mensen. En het is fijn, wanneer Moeders óók begrijpen wanneer ze zwijgen moeten en hun jongens zèlf hun eigen moeilijkheden moeten laten uitvechten. Heus niet alle moeders begrijpen dat.

Brams moeder had opgemerkt, hoe aan tafel Brams ogen soms opeens met een sombere blik bleven rusten op Gerrie, zijn tweelingzusje, waarop hij toch echt dol was, al zei hij natuurlijk wel vaak, dat je àn meisjes toch niks had en dat het veel fijner zou zijn om een tweelingbroèr te hebben.

Maar iedereen wist, dat Bram en Gerrie, ondanks kleine kibbelarijen, echte goeie kameraden waren, samen één, zoals je dat bij tweelingen hebt, en dat ze voor elkaar op zouden komen, waar dat maar nodig was. En zo begreep Moeder, dat het euvel niet op school zat, maar dat het iets te maken had met Gerrie.

Gerrie zelf scheen er niets van te merken. Ze was even teer en blond, als Bram stevig en donker was. Ze waren géén tweelingen, die op elkaar leken, deze twee. Bram was een kordate, gezonde kerel, met een grote mond zo af en toe, en hij had twee knuisten gauw klaar tot een duw of een stomp. Gerrie was een kindje, dat op moest passen. Oppassen voor natte voeten, oppassen voor ruwe noordoostenwind, op-

Nu zou je denken dat hij zonder gemopper zijn bed af zou halen.

passen voor te grote vermoeienissen. In November was ze nog pas weer erg ziek geweest, en dat was nog te merken. Bram kon met stekelbaarsjes vangen in een sloot vallen, zonder daar iets kwaads van te ondervinden, Gerrie was al verkouden door een onverwachte regenbui. Dat was natuurlijk voor geen van tweeën prettig, maar het was nu eenmaal zo.

Het was 30 December geworden. Al dagen lang lag er een vraag op het puntje van Brams tong. Deze vraag :

„En nu mogen wij van 't jaar ook opblijven op oudejaarsavond, hè Moeder?”

Wie tien jaar was, die mocht op oudejaarsavond opblijven, net als de grote mensen. Dat was de regel zo in dit gezin. Als je 't niet kòn en je ogen vielen dicht, nu, dat moest je zèlf weten. Maar opblijven mocht je. Al vaak hadden Bram en Gerrie de verhalen gehoord van Truus, toen die voor het eerst opblijven mocht en die, toen de klok elf sloeg, „veel heil en zegen!” geroepen had, en van Tom, die op zijn eerste „lange” oudejaarsavond zoveel oliebolletjes gegeten had, dat hij de volgende dag ziek was. Wie tien jaar was, mocht opblijven. Maar verleden jaar, toen Bram en Gerrie in October tien waren geworden, was Bram zo dom geweest, net op Kerstmis griep te krijgen en op Oudejaar had hij nog koorts. Zo was er dus toen van opblijven voor hem geen sprake geweest, en toen Bram niet kon, had Gerrie ook niet gewild. „Niks leuk”, had ze gezegd, „zo half. Dan volgend jaar maar.”

Volgend jaar, dat was nu. Bram had al opgesneden op school : ik blijf van 't jaar op ! Tot half één ! Want om twintig minuten over twaalf kan je de Big Ben uit Londen horen slaan. Daar wachten wij altijd op. Dat dreunt gewoon door je kamer, jô. En al de boten fluiten, dat hoor je ook.” Waar hij eigenlijk het meest naar verlangde, dat zei hij er niet bij. Natuurlijk was het reuze, om op een uur dat je anders mafte als een marmot, Engelse klokken te horen en Rotterdamse boten en zo, maar het meest dacht hij aan wat Tom verleden jaar op Nieuwjaarsmorgen tegen hem gezegd had. Tom had gezegd : „Vader doet dat toch zo fijn. Net of je in de kerk bent, maar veel fijner natuurlijk, ik vind oudejaarsavond reuze.” Maar wàt hij er nu eigenlijk zo „reuze” van vond, dat zei hij er niet bij.

Bram was dól op Vader. Op Moeder ook natuurlijk, maar weer heel anders. Vader was zijn vriend, zijn vertrouwde, zijn held. En wat Vader op de oudejaarsavond dan toch „zo fijn” deed, daar verlangde Bram de hele maand December al naar, al wist hij niet eens wat het was.

Het was gek, maar die vraag aan Moeder, die toch aldoor op het puntje van zijn tong lag, die kwam er toch niet overheen. Bram vroeg niets. Hij zei tegen zichzelf, dat hij toch eigenlijk niets hoèfde te vragen, want ze waren nu allebei elf, Gerrie en hij, en ze lagen geen van tweeën in bed, dus het sprak immers vanzelf ? Maar dat niemand er ooit eens wat over zei, dat was toch helemaal niet leuk. Het was nu toch môrgen al ?

Die avond aan tafel, aan het dessert, zei Opa :

„Ik heb toch zo iets moois in m'n Amerikaanse krant gelezen.”

„Vertel het ons dan, Opa,” zei Moeder. „We hebben best nog even tijd.”

Opa had vroeger zaken gedaan met New-Yorkse handelshuizen, en nog altijd las hij een Amerikaanse krant. Ze keken allemaal verwachtend naar hem op. Het was veel leuker wat uit een Amerikaanse krant te horen dan uit een Hollandse.

„Van Indianen ?” vroeg Bram hoopvol. Zijn gezicht klaarde er van op, hoewel hij toch eigenlijk dacht, dat het wel over wat anders wezen zou. Maar Opa zei : „Ja, over Indianen. Over een paar Indiaanse kinderen.” Hij frommelde in zijn zak en trok er een stuk krant uit. „Weet je wat, ik zal proberen of ik het al lezende meteen vertalen kan. Ik kan het niet zo mooi vertellen als het hier beschreven staat.”

„In 't Amerikaans”, zei Bram.

„In 't Engels, jô”, verbeterde Tom. „Amerikanen praten Engels.”

„Vooruit nou maar, Opa.” Bram kon van Tom nooit veel verbetering hebben. „Hoe heetten ze ?”

Opa vouwde het papier open, keek er nog eens even in en toen begon hij : „Van een jeugdigen held”, staat er boven.

„Op een kleine zendingspost in het verre westen werden twee Indiaanse kinderen binnengebracht, een jongen van een jaar of tien, en een meisje, dat wat jonger lijkt. Beide kinderen waren volkomen uitgeput en zwaar gewond. Na enige dagen verpleging was de toestand van het meisje in zoverre verbeterd, dat zij een geregeld verhaal kon doen over wat hen overkomen was. En het is een verhaal, dat zeker menig volwassene en menig Christen beschaamd zal doen peinen over de vraag : zou ik ook zo gedaan hebben als deze Indiaanse jongen ? Zou ik ook tot zoveel liefde en moedsbetoon in staat zijn geweest, met opoffering van mijzelf ?

Het verhaal van het meisje luidt aldus : Er was een hevige strijd geweest tussen twee Indiaanse stammen. Als de Indianen niet zo weinig grondgebied meer hadden, zouden ze niet zo hoeven te vechten, zei het meisje er bij. Dan zou er plaats zijn voor allen. Nu kan er in een bepaalde streek maar één stam wonen. De stam der Crow-Indianen, waartoe de vader der beide kinderen hoorde, werd verslagen. De weinige

Tom die zoveel oliebolletjes gegeten had . . .

overgebleven mannen werden gevangen meegevoerd, de zwaargewonden gedood, vrouwen en kinderen werden uit de hutten gehaald en meegenomen, om het zwaarste werk te doen en de vrouwen der overwinnaars te dienen. Hun hutten werden in brand gestoken.

Toen dit alles gebeurde, lag het kleine meisje ziek, op stro, achter in hun hut. Ze had moeraskoorts. Alleen lag ze daar en kon niet opstaan zonder te vallen, van zwakte. Zo hoorde ze het wild rumoer van de strijd, de woeste oorlogskreten der mannen. Ze was bang. Ze begreep, dat hun eigen stam slaags was geraakt met de stam die uit het Noordoosten kwam en die deze streek in bezit wilde nemen. Vader had er over gepraat. „Ze zijn sterker dan wij”, had hij gezegd, „de stam is groter en er zijn méér jonge, sterke mannen.” Dus wist de kleine Alundamnaje, wat er gebeuren ging. Na de morgen had ze haar vader niet meer gezien, en haar broer was nog één keer binnengekomen en had de tweede pijlenkoker van de hutwand losgemaakt. „Wees niet bang”, had hij gezegd. Maar ze kon het niet helpen, ze was toch bang. Want hoe vaak had ze niet gehoord, dat zieke, zwakke

kinderen van een overwinnende stam niets goed hadden te verwachten ? Alleen de gezonden hebben waarde — was een algemeen erkende waarheid in deze streek. En terwijl ze daar lag, alléén, en wist dat haar vader Ischkote en haar broer Walinkije vochten om het behoud van hun stam en hun grond, verlangde de kleine Alundamnaje zo bitter erg naar haar moeder, die gestorven was, toen ze pas vijf jaar oud was.

Opeens, zo vertelde ze onder tranen die niet te bedwingen waren, opeens was het krijgsumoer en het geschreeuw veranderd. Doordringende kreten vlogen door de lucht op haar toe, kreten van overwinnaarsvreugde en kreten van angst en wanhoop. Ze wist wat het beduidde : de strijd was beslecht. Wie hadden gewonnen ? Toen ze aan haar vaders woorden dacht, werd haar angst hoe langer hoe groter. Leefde hij nog ? Of had een pijl hem getroffen, een tomahawk hem neergeveld ? En Walinkije, haar geliefde broer, hoe was zijn lot ? En zo ze al leefden, zou ze hen ooit terugzien ? Wat wachtte haar zelf ?

Ze probeerde zich op te richten om te vluchten, om snel als een wilde haas door het woest tumult heen weg te vluchten, de wildernis in, alles liever dan in handen van de vijanden te vallen, alles liever dan in de hut ziek gevonden en mee verbrand te worden — O Manitoe, o Geheimzinnige Grote Macht, heb erbarmen met een zwak en hulpeloos kind ! Zo bad ze, maar zich oprichten en weglopen kon ze niet. Haar benen weigerden haar te dragen, haar lichaam gloeide als vuur, van opwinding en van koorts en ze snikte van angst.

Opeens was een snelle schim de hut binnengevlogen. Hij hield de hand voor de mond, ten teken dat ze zwijgen moest. Op hetzelfde ogenblik hoorde ze vlammen knetteren, rook ze de damp van rook en vuur. De hutten werden in brand gestoken. Door de opening zag ze een stoet van krijgers die voorbijtrokken. In hun midden liepen gebonden Crow-mannen. Toen wist ze met zekerheid, wat er gebeurd was. Maar veel tijd om er over te denken had ze niet. Want met schrik en met vreugde zag ze, dat de snelle figuur, die de hut was binnengesnel, en die ze voor een vijand gehouden had, omdat hij de hoofdtooi droeg van de mannen van de vijandelijke stam, haar broer Walinkije was ! Hij wond een touw om haar heen, zoals buitgemaakte kinderen gebonden werden, als ze niet lopen wilden, en sloeg haar als een pak over zijn schouder. Zo droeg hij haar uit de brandende hut, door het rumoer heen, door de wild-hinnikende, opgedreven paarden heen. Bij de gebonden mannen zag Alundamnaje haar vader. Somber staarde hij voor zich uit. Maar opeens flitste er iets over zijn gezicht : hij had zijn kinderen herkend, had Walinkije's hoofdtooi gezien en zijn list begrepen. Tegen donker zou de jongen trachten een veilig heenkomen te zoeken — tot die tijd moest hij proberen zo min mogelijk op te vallen.

Maar nóg was het geluk niet met hen.

Elke Indianenstam schildert het gezicht anders. Hoé diep Walinkije zich de hoofdtooi ook over het voorhoofd had getrokken — hij werd herkend. „Een Crow ! Die jongen daar is een Crow !” werd er geschreeuwd, en op hetzelfde ogenblik begon een wilde wedloop, vlogen er pijlen om hun hoofden en dachten ze niet anders dan de dood tegemoet te gaan. Maar Walinkije had jonge vlugge voeten en sterke spieren. Niet voor niets had hij in de vlakten gejaagd, de heuvels op en af gerend, zware vrachten van geschoten wild op zijn rug getorst.

Er waren pijlen die hem troffen — hij zette dóór. Er kwam een rivier die hem de weg versperde — hij zwom er over, en hield het zusje drijvende naast zich. De vervolging werd opgegeven — de overwinnaars hadden betere prooi dan een paar kinderen en hadden er het oversteken van de rivier niet voor over. Maar andere vijanden loerden aan de overkant. In de nacht was er het gehuil van wolven — ze maakten vuur van droog gras en Walinkije waakte bij de slapende Alundamnaje. Vier dagen en nachten trokken ze voort — de jongen plukte wilde vruchten en gaf ze het zusje te eten, hij schoot vogels en roosterde het zachte vlees voor haar. At hij zelf? Sliep hij zelf? Wie kan slapen, als aan alle kanten gevaren loeren, die je op een afstand houden moet? Op een nacht hoorde Alundamnaje een ongewoon geluid, hijgen en steunen en brommen, en met ontzetting zag ze Walinkije in gevecht met een halfwassen beer. Langs zijn schouder liep het bloed neer tot op zijn voeten. Maar toen de morgen kwam, tilde hij het zusje weer op zijn rug. „We gaan naar de post van de blanken”, zei hij, „naar de mannen van het Geloof aan den Groten Geest. Die zullen beter voor je zorgen dan ik het kan. Want mijn kracht raakt ten einde”.

De volgende dag, volkomen uitgeput, waren de kinderen op de Zendingstpost aangekomen. Men hoopt, ook Walinkije in het leven te behouden, maar zeker is men daarvan nog niet.

Opa vouwde de krant dicht. Het bleef even stil aan tafel. „Liefde”, zei Moeder toen, „maakt je tot alles in staat, of je Indiaan of Christen bent. Dat is voor alle mensen gelijk. Ik dank je wel, Opa, voor dat verhaal.”

„Het is geen verhaal”, zei Bram, „’t is echt gebeurd.”

Nog diezelfde avond, vóórdat hij naar bed ging, kwam hij naar Moeder toe, die even alleen in de keuken was. „Hoor eens”, zei Bram, „ik snap wel, dat Gerrie tòch niet op mag blijven morgenavond, daar is ze nog veel te zwak voor, nou, dan wil ik liever ook maar niet”.

„Dat is flink van je”, zei Moeder. „Ik kom je zo nog even toedekken.” En toen ze dat een kwartiertje later deed, fluisterde ze een poosje aan zijn oor. Brams gezicht werd hoe langer hoe joliger „Tof! tof”, riep hij maar, ook zachtjes, omdat Gerrie al sliep.

Een jongen in pyama, een meisje in 'n vrolijk gebloemd peignoirtje kwamen binnen . . .

De volgende avond waren ze allemaal verbaasd, dat Bram, wèl met een verlangende blik naar de sjoelbak, maar toch zonder protest om half acht, gelijk met Gerrie, naar boven trok. „Hij wil het jaar braaf eindigen”, zei Tom.

Maar om half twaalf, juist toen de spelletjes afgelopen waren en de appelbeignets bijna op, toen zei hij heel wat anders. Want toen de gangklok half sloeg, ging de kamerdeur open. En een jongen in pyama en een meisje in een vrolijk-gebloemd peignoirtje kwamen stralend van pret naar binnen dansen. Vader wou de wenkbrauwen optrekken, maar Bram riep: „Moeder heeft het gezegd! Moeder heeft het verzonnen!” en daarmee was alles in orde, en vergenoegd wipte Gerrie op Opa's knie.

En toen maakte Bram mee, wat Vader, volgens Tom, „zo fijn deed.” Een paar verzen las Vader voor. Bram begreep ze niet, maar toch vond hij het mooi. En toen begon vader te praten. „We hebben veel moeilijkheden gehad in dit jaar”, zei hij, „ziekte, en oom Piet is gestorven, en mijn salaris is verminderd. En er gebeuren overal in de wereld zoveel dingen die we niet begrijpen en verkeerd vinden en die ons pijn doen. Maar het voornaamste hebben we niet verloren, en dat is dat we allemaal veel van elkaar houden, en dat we op God vertrouwen, óók al gaat alles anders dan wij zelf zouden willen. Met deze drie dingen: moed om te doen wat we doen moeten, liefde voor elkander en vertrouwen op God, gaan we het Nieuwe Jaar weer in. Daar willen we nu samen van zingen, in de laatste minuten van het jaar.”

Toen ging Moeder voor de piano zitten. En Bram vond het fijn, dat hij het lied al een beetje kende. En de wijs ook.

*Wat de toekomst brengen moge,
Mij geleidt des Heeren hand,
Moedig sla ik dus de ogen
Naar het onbekende land . . . .*

Bram zong niet mee. Maar hij vond het prettig naar de gezichten van Vader en Moeder en van Opa en Oma te kijken. En ook naar Tom en Truus en Gerrie. Een vredig blij gevoel van er bij te horen, bij allemaal hier en ook bij school en bij het hele leven, daalde in hem neer. En toen opeens: „Ting - ting - ting - ting . . . . twaalf maal ging de slag van de klok, waar je anders nooit naar luisterde, door de kamer.

Eventjes was het heel, héél stil.

„Veel heil en zegen!”

„Veel geluk in 't nieuwe jaar!”

„Een goød jaar '39, m'n jongen!”

Heel, héél anders was het, dat allemaal nù te zeggen en te horen, dan de volgende morgen, als het jaar al enige uren oud was!

„En nù als de wind naar boven, dat stelletje! Een - twee - drie!”

En zó tevreden was Bram, dat hij hand aan hand met Gerrie, die al een echt bleekneusje begon te worden, naar boven trok, zonder meer aan bootfluiten of de Londense Big Ben te denken. Vóór die nog zijn zwaar geluid liet horen, sliep hij al als een roos.

EVA'S CONCERT

DOOR

MARIE SCHMITZ

HET was een paar weken voor Kerstmis en Eva verheugde er zich deze keer geweldig op. Geen wonder, want het zou dit jaar een heel bijzonder Kerstfeest voor haar worden.

Eva was twaalf jaar en al erg groot. Zij was dol op roeien en fietsen en op school maakte ze graag pret — al kon zij toch wel goed leren ook. Maar er was niets waar zij zoveel van hield als van viool spelen en dat kon zij dan ook werkelijk prachtig, al was zij pas twaalf.

Nu was er in de stad, waar Eva woonde, ieder jaar een Kerstfeestviering, waar alle grote mensen en kinderen even graag naar toe gingen. Dat was in een grote zaal; daar stond dan een Kerstboom, zo hoog en zo mooi als je er nog nooit een gezien had. Er werd een Kerstverhaal verteld en er was een kinderkoortje, dat zong of een Kerstspelletje opvoerde en er werd muziek gemaakt. En nu zou dit jaar voor 't eerst Eva daar viool spelen! Zij had er een hele tijd voor gestudeerd, zij en nog een ander meisje van de muzikles, want wie van haar twee het best speelde, die zou op het Kerstfeest mogen spelen. Eerst was Eva nog bang geweest, dat het misschien tóch Jettie zou zijn . . . Maar nee, zij was gekozen, zij speelde het mooist! En nu begrijp je wel hoe dol van blijdschap zij naar huis fietste om gauw dat heerlijke nieuws te vertellen. Want het is toch iets geweldigs voor zoveel mensen te moeten spelen en Eva probeerde zich al voor te stellen hoe mooi ze het wel zouden vinden en hoe knap van haar. Want een beetje ijdel, een beetje trots, dat zij zo goed spelen kon, dat was zij wel.

De volgende dagen kon Eva aan niets anders meer denken en uit school rende zij op haar fiets naar huis om nog gauw even te kunnen studeren. „Je zult nog eens een ongeluk krijgen met dat wilde rijden!” zei haar moeder. „Wees toch wat voorzichtiger!” Maar Eva lachte en zei overmoedig: „Och welnee! Ik krijg immers geen ongeluk!”

Had zij dat maar niet gezegd! Had zij maar naar haar moeder geluisterd! Had zij maar niet zo roekeloos gereden! Dan was dat erge niet gebeurd! Op een keer, om twaalf uur, toen het juist zo druk was buiten, vloog zij weer met een vaart een hoek om en net op dat ogenblik wou een meisje de straat oversteken en er was een hond voor haar fiets en toen . . . Ja, wat er eigenlijk precies gebeurde wist Eva niet, want daarvoor schrok zij veel te erg. Maar toen zij even later, nog suf van de schrik en van de val, weer op haar benen stond, toen wist zij het maar al te goed, want dat andere meisje stond niet op en Eva zag hoe de mensen zich over haar heen bogen en haar voorzichtig optilden en ergens binnendroegen. Haar moeder hoefde heus niet te vragen of er wat gebeurd was toen zij daar met haar kapotte fiets aan de hand thuis kwam. „Zie je wel,” zei ze, „nu ben je wél gestraft voor je onnadenkendheid. Maar een ander

nog meer en dat is erger." Dat vond Eva zelf ook, erger dan de schrik en de kapotte fiets en de pijn aan haar gekneusde knieën. En zij was blij, dat haar vader er diezelfde avond nog op uit ging om te horen hoe 't met het meisje was en zij zat zo verschrikkelijk in spanning, dat zij haast niet wachten kon tot hij terug kwam, want aan allerlei akelige dingen moest zij denken.

Nou, het was erg genoeg. „Een gebroken been,” vertelde vader. „En ze hebben haar naar het ziekenhuis gebracht, omdat zij in zo'n klein huisje woont, een vader en moeder en zes kinderen ; daar kan ze niet ziek liggen.

Zij had er 'n hele tijd voor gestudeerd.

Je moet maar gauw eens naar haar gaan kijken. Ze heet Janneke Prins."

Dat wilde Eva zelf natuurlijk ook en Woensdagmiddag ging zij naar het Ziekenhuis met een grote tros druiven, die zij van haar zakgeld gekocht had, en haar mooiste boek. Toch zag zij er wel een beetje tegen op, want het is nu eenmaal niet prettig iemand, die je zoveel akeligs hebt berokkend, onder de ogen te komen. Janneke zou wel kwaad zijn. Maar Janneke was helemaal niet kwaad en vond het fijn, dat Eva er was. Zij had niet veel pijn meer en mocht dus wel een beetje praten, en toen zij weg ging beloofde Eva, dat zij elke dag terug zou komen. Zo zat zij dan iedere middag na school aan Janneke's bed en eigenlijk vond zij het wel gezellig op dat lichte ziekenzaaltje, waar niets dan kinderbedden stonden, vijf witte bedden aan iedere kant. De kinderen kenden haar al allemaal en riepen haar naam als zij binnenkwam en als zij Janneke iets leuks van school vertelde, dan luisterden de anderen ook.

„Wij krijgen hier een Kerstboom,” vertelde Janneke, „en de zusters zullen zingen. Omdat er toch geen een kind zo erg ziek is, mag dat wel, zie je.”

„En ik moet met Kerstmis viool spelen,” zei Eva en zij vertelde van het Kerstfeest, waar zij voor zoveel mensen spelen zou.

Viool ! Dat vond Janneke nog veel mooier. Zij had het eens gehoord bij mensen, voor wie zij wel eens boodschappen deed, toen zij in de keuken

wachten moest en zij had altijd daarna zo vreselijk verlangd het nog eens te horen. „Kon je maar bij onze Kerstboom spelen!” zei zij.

„O, maar dat wil ik best!” zei Eva. „Als de zuster het goed vindt. Dadelijk vragen!”

De zuster vond het goed, maar . . . Ach, wat was dat nu jammer: het viel op dezelfde avond als de Kerstfeestviering, waar Eva spelen moest. „Dan kan ik niet,” zei ze en het speet haar echt, het speet haar vooral om Janneke, die daar met zo'n teleurgesteld gezichtje in haar kussens lag. Ze wou, dat ze er maar niet over gesproken had.

Die avond, toen zij in bed lag, kon zij de slaap niet vatten, want de gedachten sprongen en dansten door haar heen. Zij was overeind gaan zitten, met haar vuisten tegen haar kin, en keek naar het heldere maanlicht, dat in haar kamertje scheen. Een stem in haar zei: „Je kan wél. Als je vraagt of Jettie in jouw plaats mag spelen, dan kan jij spelen in het Ziekenhuis.”

Zij schrok ervan, het was ook haast te erg om aan te denken. „Dat vinden ze toch niet goed,” zei ze bij zichzelf, als om zichzelf gerust te stellen.

„O ja,” zei die stem weer, „als je zegt waarom het is, dan vinden ze het vast wel goed.”

Zij beet op haar vingers, zoals zij ook deed wanneer zij een som erg moeilijk vond. Maar toen schudde zij boos haar hoofd en zei: „Ik dóe 't niet! Ik doe 't vast niet! Ik heb er me zo vreselijk op verheugd en er zo hard voor gestudeerd. Nee, ik doe het níet! En ik wil er niet meer aan denken ook!” En zij schoot weer onder de dekens en probeerde te slapen.

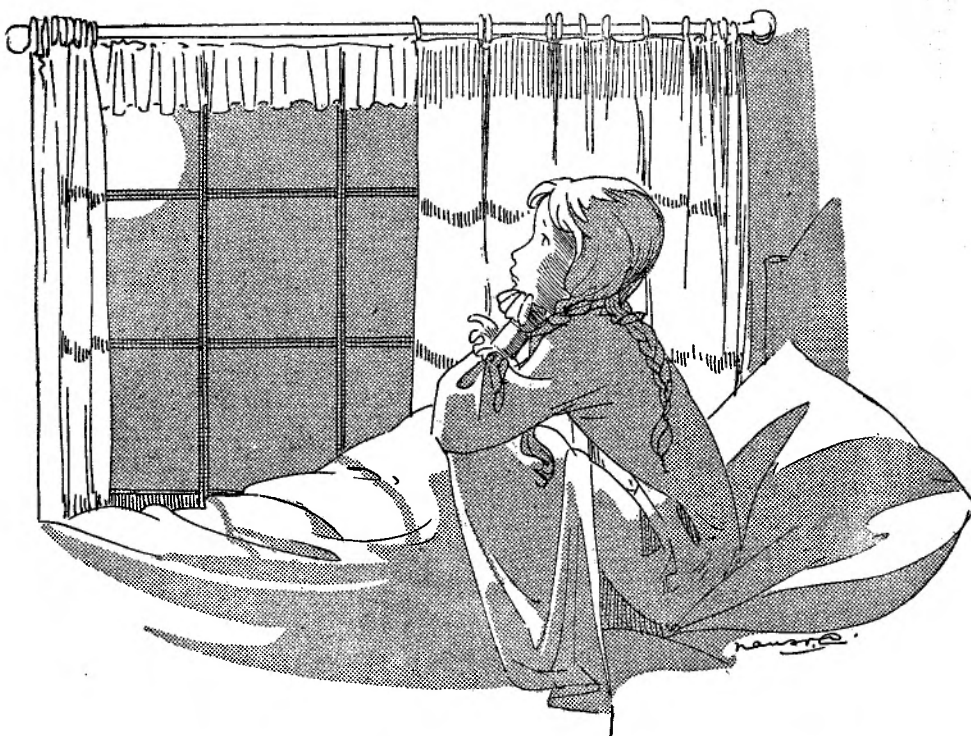
Eva had niet veel aandacht voor haar werk de volgende dag, en het was maar gelukkig, dat zij 's middags geen school had en alleen maar muziekles. Want zij mocht tegen zichzelf zeggen: — Ik wil er niet meer aan denken! — zij dacht juist aan niets anders. Want zij wilde toch zo dolgraag voor Janneke spelen, maar zij kon maar geen afstand doen van dat andere:

maar Janneke was helemaal niet kwaad . . .

spelen in die grote zaal voor al die mensen, de moeilijke stukken, die zij zo goed geleerd had. En telkens als zij zei : nu denk ik er niet meer aan, dan begon zij juist opnieuw.

En toen, opeens, voor zij er zelf op bedacht was, 's middags op muziekles, vroeg ze het : „Meneer, mag Jettie in mijn plaats spelen ?” Het leek wel of de woorden zomaar vanzelf van haar lippen gesprongen waren, zij schrok ervan. Nu moest zij ook vertellen waarom zij dat wou en wat er gebeurd was en toen zij uitgesproken was kwam er een wonderlijk gevoel over haar,

Nee - ik doé 't niet . . .”

iets heerlijk lichts, een grote blijdschap. 't Was of zij nu pas rustig werd na al die moeilijke uren, dat zij zo met zichzelf gevochten had.

„Nu kan ik weer een heel klein beetje trots zijn op mijn meisje,” zei Moeder, toen Eva haar alles verteld had.

„Ja maar,” zei Eva, „nu moet u niet denken, dat ik opeens zo erg braaf ben ! Want ik zal het heus nog wel erg vinden als ik bedenk, dat Jettie daar staat te spelen in mijn plaats.”

„Natuurlijk,” zei Moeder, „als het geen offer was dan had het ook geen waarde. En voor iemand, die je zoveel narigheid berokkend hebt, mag je heus wel wat over hebben.”

Zo ging Eva dan, toen de avond gekomen was, met haar viool naar het Ziekenhuis en zij speelde in het witte zaaltje tussen de tweemaal vijf witte

bedjes, bij de kleine Kerstboom, die niet vol hing met cadeautjes en ook niet blonk van de zilveren slingers en sterren, maar waarin alleen maar de kaarsjes brandden, waarvan het licht zachtjes scheen over tien gezichtjes, die stil en aandachtig naar haar toegekeerd waren. Zij begeleidde het zingen van de zusters en daarna speelde zij al de kleine Kerstliederen, die zij kende en toen ook nog haar mooiste stuk, dat zij eigenlijk bij die andere Kerstboom had moeten spelen. En zij voelde zich zo licht en gelukkig terwijl zij daar stond en zij wist zeker, dat zij nog nooit zo mooi gespeeld had als nu, voor deze tien zieke kinderen, die niet zeiden : „o, wat speel jij knap !”, maar die alleen maar stil in hun bedjes luisterden en genoten en waarvan er een, met een gebroken been, in haar oor fluisterde : „Het was nog veel heerlijker dan ik dacht !”

Het was helemaal niet de gewone wildebras, maar een ongewoon ernstige Eva, een stil-gelukkige Eva, die die avond naar huis ging.

„Wel, hoe heeft mijn meisje gespeeld ?” vroeg Moeder.

„Ze vonden het fijn,” vertelde Eva, „en ik vond het zelf ook fijn. Ik heb niet eens meer aan Jettie gedacht, Moeder ! En, zeg Moeder, het was helemaal geen offer ! Ik heb het het heerlijkste Kerstfeest gevonden, waar ik ooit geweest ben !”

DE KERSTBOOM EN ZIJN VERZORGING

In de meeste gezinnen brandt de kerstboom niet slechts de beide kerstdagen, maar blijft hij vaak tot Oudejaar in de kamer staan.

Maar ach, moeder kijkt niet al te vrolijk als na een paar dagen de naalden al af beginnen te vallen, terwijl tenslotte nog slechts aan dorre takjes de slingers en ballen hangen.

Het spoedig afvallen van de naalden hangt natuurlijk af van de verzorging die je kerstspaar geniet. Meestal is hij al een paar weken van te voren uit het bos gehaald en heeft bovendien al een verre reis achter de rug.

Wil je je boom zolang mogelijk fris en groen houden, koop hem dan niet op het allerlaatste ogenblik, maar in elk geval een dag of vier, vijf vóór Kerstmis. Zet hem thuis in een teil met water in een niet te warm vertrek (de badkamer b.v.) waar je hem rustig laat staan tot je hem gaat versieren, en begiet bovendien de takken elke dag. Ook zou ik je raden de stomp van onderen flink in te kerven, zodat het water beter door de takken kan worden opgezogen.

Twee uur vóór het versieren wordt de boom uit het water gehaald om goed uit te lekken voor hij in tobbe of standaard komt.

Het komt wel eens voor dat een boom lelijke gapingen vertoont. Niets is gemakkelijker dan takken in te voegen, maar denk er aan dat deze eveneens eerst een tijd in het water hebben moeten staan. De takken worden met houtlijm aan de boom bevestigd.

Als je deze raad opvolgt zal je lange tijd kunnen genieten van een mooie, groene boom, vooral als in de kamer, waar hij staat, niet te hard gestookt wordt.

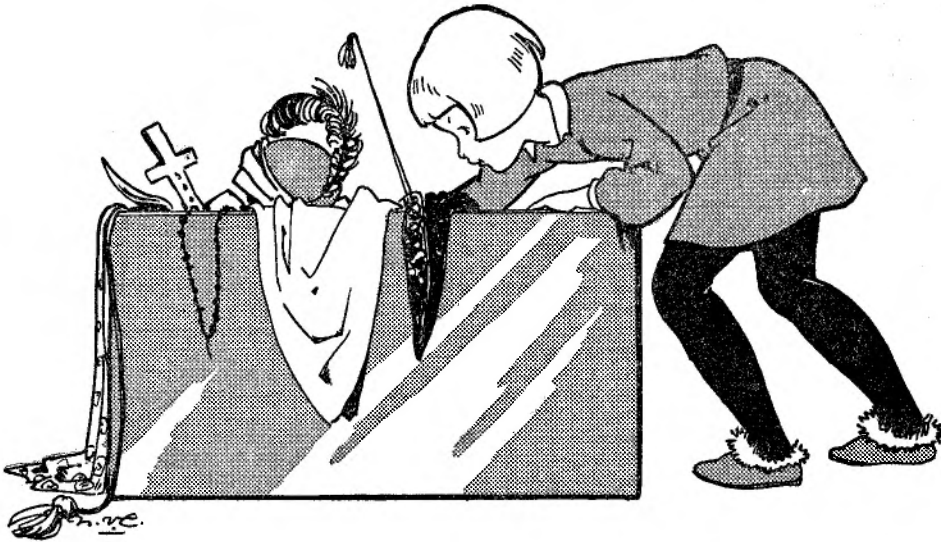

DE STAL VAN BETHLEHEM

(KERSTSPELLETJE VOOR DE ZONDAGSSCHOOL)

Beste Kerstboekkinderen,

Nu ga ik jullie een lange brief schrijven, want ik heb een heleboel te vertellen! Hebben jullie thuis ook een verkleedkist? Wij gelukkig wel! Alles wat moeder ons geven wil, verhuist naar de verkleedkist en als het Zondags b.v. regent, of we zijn ziek geweest en we mogen niet naar buiten, dan gaan we naar de zolder en voeren iets op. Johan, mijn broer van dertien, verzint meestal de stukken. Dat kan hij reuzegoed. Soms spelen we een verhaal uit een van onze boeken, maar soms heeft Johan het zelf verzonnen, 's avonds in bed. Fulco de Minstreel hebben we ook opgevoerd.

Wij hebben een verkleedkist.

Maar dat mag niet meer van moeder omdat er zoveel in gevochten werd. Ken je „De kinderen van de grote Fjeld”? Nu, dat is ook een van onze geliefkoosde stukken. We zijn n.l. met ons zevenen thuis, net als Anders met z'n broertjes en zusjes. Fik, de hond, krijgt dan de rol van Goudsik, de geit, en Frans, onze buurjongen, speelt voor den Brilleman.

Vader en moeder mogen altijd komen kijken, en Rika, ons dienstmeisje ook. Vader is dominee, en toen het tegen Kerstmis liep verleden jaar en moeder en hij de liedjes uitzochten die we op het Kerstfeest van de Zondagschool zouden zingen, zei Vader opeens:

„Kunnen de kinderen dit jaar niet eens een spelletje opvoeren? Dat doen onze kinderen zo graag...”

Moeder keek eerst bedenkelijk. Maar toen ze er over door praatten, begon ze er zoveel voor te voelen dat ze vader beloofde voor de afdeling van de kleintjes, van 6—9 jaar, een spelletje te zullen schrijven, en de groten

van 9-12 zouden dan tussen elk tafereel de versjes zingen, die er bij hoorden. Ik heb ook meegedaan, ik was Engel, en mijn vriendinnetje Jopie was Maria. Jan Kist, die pas zes jaar is, was Jozef en Herman, die zo'n bromstrem heeft, de herbergier.

Het was doodstil in de stampvolle kerk toen we het speelden, en alle mensen vonden het erg mooi, en sommigen huilden een beetje, waarom dat begrijp ik niet, want het was toch helemaal niet droevig.

Ik zei tegen moeder: „Wat jammer dat niet meer kinderen er van weten, want ze zullen het allemaal vast graag willen spelen” en toen heeft moeder verzonnen dat ik jullie in het „Kerstboek” van Zonneschijn er een brief over schrijven zou. Je hebt er maar weinig „kieren” voor nodig. Alleen de engelen hadden lange, wit flanelen jurkjes aan tot op de grond, en van karton hadden de leidstertjes grote, met goudpapier beplakte vleugels gemaakt. Maria had een wijde lichtblauw flanelen mantel, Jozef een kort bruin capeje, Herman, de herbergier een blauw

„Ik was Engel”

voorschoot, Gera, zijn vrouw, 'n groen schortje, de koningen hadden kronen van bordpapier met goud beplakt en kleurige doeken om. Johan had een klein kribje getimmerd. Onder wat stro scheen een lampje en dat zette een van de engelen voor Maria neer. Alleen de engelen werden van te voren aangekleed en kwamen op toen het hun tijd was. De andere spelers zaten in een halve kring om moeder, de leidster, heen, en kwamen als hun naam genoemd werd, naar haar toe. Dan hing moeder hun hun mantel enz. om, en dan gingen ze naar hun plaats op het podium en zegden hun versjes op. Nu schrijf ik het hele spel voor jullie

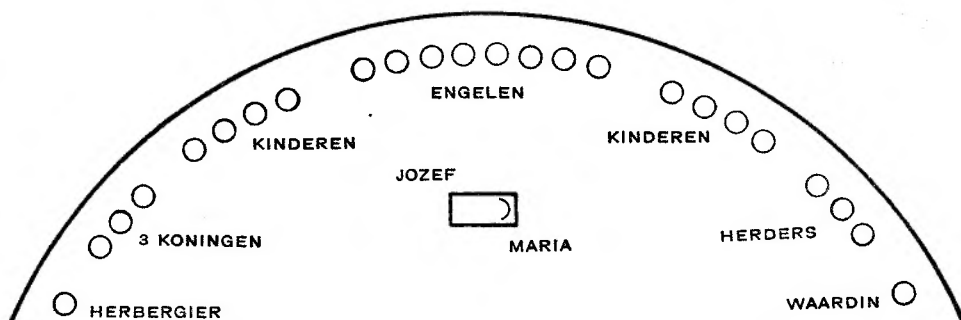
over en als je nog iets weten wilt, of iets niet begrijpt, schrijf dan maar aan: Mevrouw D. A. Cramer-Schaap, Wilhelminastraat 8, Oosterbeek.

Ik zet in het spel de namen van onze kinderen van de Zondagsschool, die het speelden, maar die kan je natuurlijk zelf heel gemakkelijk door andere vervangen. Nu, ik hoop dat jullie het net zo prettig vinden om het te doen als wij.

Je Zonneschijnvriendinnetje,
MIESJE.

- Spelers :
- LEIDSTER : (volwassene ; die kinderen inleidt en aankleedt).
- MARIA : (blauw flanelle lap als mantel).
- JOZEF : (bruine cape, stok met lantaarn).
- ENGEL : (die de boodschap aan Maria brengt, lang, wit flanelle jurkje (nachtpon model) en gouden vleugels).
- HERAUT : (lange, met goudpapier beplakte bazuin.)
- HERBERGIER : (blauw voorschoot).
- HERBERGIERSTER : (groen schortje op dirndl).
- ACHT ENGEL : (zie boven).
- DRIE HERDERS : (bruine doeken als mantel, en stok).
- DRIE KONINGEN : (kleurige doeken als mantel, b.v. rood, blauw en geel, kronen, met goudpapier beplakte kistjes voor de geschenken).
- KINDEREN : (onbeperkt getal — gewoon gekleed).

OPSTELLING :

IN BETHLEHEMS STAL.

Kerstspelletje voor de jongsten (6—9 jaar).

KERSTVERHAAL (Luc. II, 1—14)
voor te lezen door den predikant of leider.

Zingen (groten en kleinen) :

We gaan de kerstboom sieren,
De boom van 't blijvend groen,
We gaan het Kerstfeest vieren,
Wat vreugde, dat te doen !
We gaan de kerstboom tooien
Met zilver en met licht,
Hij zal zijn kerstglans strooien
Ook over ons gezicht.

(„Zing van het licht”, no. 3)

LEIDSTER : We zingen nu al zoveel weken
Van 't boompje dat werd opgesierd
Ter eer van 't Kindje dat op Kerstmis
Elk jaar met ons Zijn jaardag viert.

En 'k zie hier grote mensen zitten,
Die hebben jullie vergezeld,
Om weer het oud verhaal te horen
Dat van dat kleine Kind vertelt.

Iets dat je hoort kan je vergeten,
Ook luisteren heel veel mensen niet,
Maar wat je altijd bij zal blijven,
Dat zijn de dingen die je ziet.

We zullen daarom met ons allen
Den groten mensen laten zien
Wat in die winternacht gebeurde,
Dan blijft het hun ook bij misschien.

Jij, Jopie, mag Maria wezen,
Dat is een grote eer, m'n kind,
Een blauwe mantel heeft Maria
Daar loopt zij mee door weer en wind.

(Jopie komt naar de leidster om haar mantel te laten omhangen, dan naar podium; als zij zit:)

En Miesje koos ik uit voor Engel,
Twee gouden vleugels krijgt zij aan.
Zij weet van 't Kindje dat moet komen
En kondigt het Maria aan.

(Miesje af naar podium. Zij is onder het eerste lied aangekleed en zo weer binnengekomen.)

ENGEL : Gegroet Maria ! Wees niet angstig !
Er wacht U een gezegend lot.
Ge zult een lief, klein Kindje krijgen
Dat heten zal : de Zoon van God.
En eens zal Hij een koning worden
Aan wien de wereld toebehoort !
Ik moest U deze boodschap brengen.

(Engel gaat achter op podium zitten.)

MARIA : Mij zal geschieden naar Uw woord.

Zingen (groten) :

Uit hogen hemel daalt hij neer !
Eija, eija, Gloria.
De hemelgave, onze Heer.
Halleluja, halleluja !
Zingt vol van vreugd : Hosanna !

(O. & N. Z. No. 69)

LEIDSTER : Maar jullie weten ook van Jozef,
Maria's allerbeste man,
Hij krijgt een staf met een lantaarn
En Jozef, dat mag jij zijn, Jan.

(Jozef komt zijn staf enz. halen, dan naar podium)

De keizer wou de mensen tellen,
Daarom stuurd' hij zijn dienaars rond.
En Wimpje mag de dienaar wezen
Dien hij Mari'en Jozef zond.
(Heraut trompet halen, dan naar podium)

HERAUT : De keizer wil de mensen tellen,
En daarom zeg 'k U beiden aan
Dat Gij, in plaats van hier te blijven,
Terstond naar Bethlehem moet gaan.

JOZEF : Mijnheer, kan dat niet even wachten?
Ik heb toch juist zo heel veel werk,
En 's winters kan mijn vrouw niet reizen,
Want ziet U, zij is niet erg sterk.

HERAUT : De keizer heeft het U bevolen
En wat de keizer wil, dat moet.
(Heraut terug naar zijn plaats)

MARIA : Ach man, wij zullen wel vertrekken,
Als jij maar meegaat, vind ik 't goed.
(Zij gaan langzaam rondwandelen)

JOZEF : Kijk vrouw, de sneeuw ligt op de daken
En o, wat doen mijn handen pijn!
(wrijft ze)

MARIA : Het kan zo heel ver niet meer wezen
'k Geloof, dat wij er daad'lijk zijn.

Zingen : Maria die soude naar Bethlehem gaan
(groten) Kerstavond voor den noene.
En Joseph soud al met haar gaan
Om haar gezelschap te houden

Het hageld'en 't sneeuwde en 't was er zo koud
De rijm lag op de daken.
En Joseph tot Maria sprak :
„Maria, wat zullen wij maken ?”
(Het blonde Riet, 1 : 1 en 2)

LEIDSTER : Nu wordt de herbergier gekozen.
Ik wed dat Herman dat wel kan.
Je moet een flinke stem opzetten,
Want o, wat bromt die stoute man.
(Waard komt voorschoot aandoen, dan af)

En Gera mag waardinne wezen,
Ze heeft haar mooie schortje aan,
Als bellefleuren zijn haar wangen.
Kom, ga maar over Herman staan.
(M. en J. blijven voor de waardin staan)

JOZEF : We wilden hier zo graag logeren.
Helaas, we hebben niet veel geld!

WAARDIN :   Probeer maar liever ergens anders
                  Want al mijn kamers zijn besteld.
                  (M. en J. lopen door en blijven voor den herbergier staan)

MARIA :   Ach goede man, heb medelijden
                  Ik kan niet meer, ik ben zo moe !

WAARD :   Hier is geen plaats. De stal staat open,
                  Je mag wel slapen bij de koe.

Zingen :   Baas Joseph ging al treuren,
                  Hij ging van deur tot deure,
                  Gaan vragen om logist.
                  Maar de waardinne sprak gans ontsteld :
                  „Zie mijn kamers zijn bekwamer
                  Voor de heren al met veel geld”.

Baas Joseph sprak met klachten :
„Laat ons hier overnachten,
Want mijne vrouwe zucht.
Bergt Maria om haar kind !
Bij Ulieden kan 't geschieden,
Ik zal slapen in de wind”.

Baas Joseph ging al kermen :
„Ach wilt ons toch ontfermen,
Herbergt toch mijne vrouw !”
En zij wezen hem daar een schuur
Daar de vlagen den wind jagen :
't Huis was zonder deur of muur.

(Het Lachende Water, 1 : 1, 2, 3)

ENGELLEN : *(onder liedje Baas Joseph komen zij op. Een van hen draagt het kribje. Drie Engelen op, steken bij kribje kaarsen aan, terwijl de kinderen zingen :*

Stille nacht, heilige nacht,
Davids zoon lang verwacht,
Die millioenen eens zaligen zal
Wordt geboren in Bethlehems stal,
Hij der schepselen Heer !

(O. & N. Z. No. 63)

(Engelen knielen. De kinderen zingen) :

Nu zijt wellekome, Jesu lieven Heer !
Gij komt van alzo hoge, van alzo veer.
Nu zijt wellekome van den hogen hemel neer
Hier al in dit aardrijk zijt Gij gezien nooit meer.
Kyrie eleis.

(O. & N. Z. No. 80)

MARIA :   Al giert de wind ook door de schoorsteen,
                  Al is het kindje bloot gewoeld,
                  De os en 't ezeltje, zij zorgen
                  Dat je in de stal de kou niet voelt.

Zingen : Een os en een ezeltje hielden de wacht,
(groten) Bij 't kind dat geboren was in de nacht
Zij zagen naar 't wichtje
Naar 't blozend gezichtje,
Zij zagen het slapen, zij zagen het gapen
En hielden deemoedig, deemoedig de wacht.

Een os en een ezeltje bleven tesaam
Getrouw bij het kind aan het kribbetje staan.
Ze weerden elk zuchtje, elk ritselend geruchtje,
Elk lachje of kuchje, elk vliegje of mugje,
Van 't slapende kindje, van 't kindje vandaan.

(Ons nieuwe Kerstboek, G. v. Vladeracken)

LEIDSTER : De herders, dat zijn grote kerels
Die zelfs niet bang zijn voor een leeuw
Ze krijgen elk een wollen mantel,
Ze slapen immers in de sneeuw.

*(Herders halen mantels en stokken op. Ze gaan dadelijk bijeengekropen
liggen slapen, en worden onder de woorden der engelen wakker.)*

ENGEL I : Gij hoeft niet langer bang te wezen
Daar grote blijdschap wezen zal.

ENGEL II : Want Christus is vannacht geboren
Bij arme mensen in een stal

ENGEL III : En dit zal U het teken wezen
Als Gij naar hem Uw schreden richt :
In doeken is het kind gewonden,
Terwijl het in een kribje ligt.

Zingen : Herders, hoe ontwaakt gij niet ?
(groten) Schouwt in 't ronde wat geschiedt !
Schouwt een stem van Hemelingen,
Klonk door lucht en starrenkringen : „Gloria”
O, wat wonder werd deez nacht
Hier op aarde wel volbracht ?
Ziet de glans van 't firmament
Maakt iets heiligs ons bekend.

(O. & N. Z. 84 : 1 en 3)

(De herders staan op)

HERDER I : Herders, 'k blijf niet bij de kudde,
Spits de hond past op het vee.

HERDER II : Als je 't kleine kind gaat zoeken
Ga ik daad'lijk met je mee.

HERDER III : Trek je mantels om je henen,
Koud en donker is de nacht.

HERDER I : Zouden wij de kou wel voelen
Nu ons grote blijdschap wacht ?

(Herders op weg. Ze zoeken net zolang tot zij het Kindje vinden)

Zingen (*Terwijl de herders knielen*) :

(groten)

Wat geschenken voert ge mee ?
Kiest ge van Uw schoonste vee ?
Ach, van 't geen gij op kunt dragen,
Zal Uw hart hem 't meest behagen : „Gloria”
Neen, geen offer is te groot
Voor het kind dat God ons bood.
Maar geen schijnt hem ook te klein,
Brengt Uw liefde naar hem heen.

(O. N. Z. 84 : 3)

LEIDSTER :

Nu mogen alle kleine meisjes
Ook naar het Christuskindje gaan.
Pas op hoor, op je tenen lopen
En heel stil bij de krib gaan staan.

Zingen :
(groten)

Zie je ze komen, zie je ze gaan,
Over de witte landen ?
Herders en kindren; een brede schaar
Houden elkaar bij de handen.

(Zing van het Licht, no. 5)

LEIDSTER :

De wijzen komen 't allerlaatste,
Je weet al wie ik daar voor koos,
Ik kan ze geen kamelen geven
Wel krijgen ze een gouden doos.

Ik geef je die geschenken mede
Daar jullie van het kindje houdt,
Drie kistjes, die je hoog moet dragen,
Met myrrhe, wierook en met goud.

(*Koningen komen mantels, kronen en kistjes halen, dan op*)

Zingen :

Zie je ze komen, zie je ze gaan,
Hoog op hun grijze kamelen ?
Wijzen en koningen daar komen z'aan
Om er hun gaven te delen.
Zie je ze komen, zie je ze gaan
Over de witte landen ?
Dragend hun myrrhe, wierook en goud
Hoog in aanbeddende handen.

(Zing van het Licht, no. 5)

(*Koningen reiken geknield hun geschenken over*)

KONING I :

(*Komt, nadat ze geknield hebben, naar voren.*)
Het spel is hiermee afgelopen,
We hebben erg ons best gedaan.

KONING II :

En ook als Kerstmis weer voorbij is
Denkt U er dan toch nog eens aan ?

Zingen :
(groten)

Ziet, hoe dat men met hem handelt
Hoe men hem in doeken bindt,
Die met zijne Godheid wandelt
Op de vleugels van de wind ;
Ziet, hoe ligt hij hier in lijden,
Zonder teken van verstand,
Die den hemel moet verblijden,
Die de kroon der wijsheid spant,
Ziet hoe teere is de Heere,
Die 't al draagt in Zijn hand.

(O. N. Z. 87 : 2)

DRIE KONINGEN KWAMEN VAN VERRE

DOOR

L. SPELBERG-STOKMANS

JA, van verre kwamen zij, deze drie koningen, die hun eigen land verlieten, om na een lange reis van vele dagen en nachter eindelijk hun kamelen af te spannen voor . . . een koninklijk paleis ? Nee, jullie weten het allemaal wel : voor een klein nederig stalletje hielden zij stil, het stalletje waarin kort tevoren het kleine kindje Jezus was geboren.

Op dit schilderij zie je ze eerbiedig naderbij komen tot aan de voeten van Maria, die haar kindje teder in de armen houdt.

Wat zochten deze drie koningen dan eigenlijk en hoe hadden zij de weg hierheen gevonden ? Een koningskind zochten zij immers en een helder glanzende ster had hen toch hierheen geleid ?

Door woestijnen, dorpen en steden waren zij gegaan, zelfs in Jeruzalem hadden zij gezocht, maar nergens hadden zij den Koning gevonden, waarvan de sterren hun hadden voorspeld. Misschien waren zij wel moedeloos geweest en hadden zij getwijfeld of het niet beter was om maar weer naar hun eigen land terug te keren. Maar er was zo'n groot verlangen, dat zij volhielden ondanks alle teleurstelling.

Overal waar zij voorbij gingen, liepen de mensen uit hun huizen hen nieuwsgierig na, om te zien, wie deze voorname heren wel konden zijn en welke kostbare schatten zij wel meebrachten op hun kamelen. Sommigen waren zó benieuwd wat wel het doel zou zijn van hun reis, dat zij meeliepen met de stoet om alles te kunnen zien. Je ziet er hier zelfs een paar, die hen tot in het stalletje zijn nagegaan.

Tot op de drempel hebben zij druk gepraat misschien, maar nu staan zij achter de drie koningen stil, verwonderd toe te zien, wat er gaat gebeuren. Het lijkt wel, alsof hier in dit nederige stalletje alles, wat tot nu toe in hun leven zo belangrijk scheen, geheel op de achtergrond kwam, zoals de weg, die zij zoeven waren gegaan, en die je door de open stal in de verte nog juist kunt zien. Kijk maar goed !

Er is hier niets belangrijks dan dit ene alleen : de moeder met het kleine kindje, waarop de vader met tedere liefde neerziet, beiden in een wit glanzend licht, dat uitstraalt op allen, die erbij zijn.

Zo heeft de schilder in gedachten gezien wat daar eens in Bethlehem gebeurde. Toen heeft hij zijn penselen genomen en zijn palet en heeft dit op het doek weergegeven, zoals hij het zag.

Drie voorname vorsten, die hun waardigheid hebben afgelegd om hier binnen te gaan, in grote eerbied gebogen voor het kindje in het licht.

Drie Koningen kwamen van verre

Foto Vrije Geluiden

Zij hebben eindelijk het Koningskind gevonden en leggen aan zijn voeten neer de schatten, die zij voor hem hadden bestemd: wierook, myrrhe en goud.

Rijken en armen, wijzen en zij, die misschien nog niet eens kunnen schrijven, bruinen en blanken uit alle delen van de wereld, ja, wij allen komen als deze drie koningen, met het grote verlangen van ons hart tot Jezus, het Koningskind. Wij buigen ons in eerbied voor hem en leggen dat verlangen als een schat neer aan zijn voeten.

Mocht er in ons hart, ook wanneer Kerstmis weer voorbij is, iets blijven glanzen van het licht, dat van het kindje Jezus en zijn Moeder afstraalt op allen voor wie geen moeite te veel is om het Koningskind in hun leven te zoeken.

DRIE KONINGEN

DOOR

D. A. CRAMER-SCHAAP

Drie reizigers rijden in draf langs de weg,
Ze naad'ren en . . . zijn weer verdwenen!
Hun mantels wapperen wijd in de wind,
De mensen staan stil en soms vraagt er een kind:
„Waar gingen die mannen toch henen?”

Drie reizigers geven om weer noch om wind,
De reis vergt hun uiterste krachten.
De dagen zijn heet en de nachten zijn kil,
Ze volgen een ster, maar een ster staat niet stil
En een ster blijft niet eventjes wachten.

Drie reizigers hebben, geleid door die ster,
Aan een stal hun kamelen gebonden.
De moeilijke tocht is ten slotte volbracht,
Drie koningen hebben, in duistere nacht,
God zelf in een kribbe gevonden.

HET KONIJNTJE

DOOR

GRETA VOLLEWENS-ZEYLEMAKER

OP een zonnige morgen was Nel op school gekomen met een snoezig, wit konijntje.

„Oh mijnheer, mag het voor één ochtendje hier blijven? 't Is zo schattig en ik wilde 't zo graag aan allemaal laten zien.”

Mijnheer Van der Stroom had geglimlacht. Hij was er zo langzamerhand al aan gewend geraakt. Dorpskinderen waren anders dan stadskinderen. Stadskinderen praatten over de trams en de autobussen, over gesloten overwegen en binken, die de voetbal weer hadden afgepakt.

Dorpskinderen praatten niet zoveel. Ze waren rustiger en bedachtzamer. Ze vertelden van de koe en van de kuikentjes, van de ganzen en de eenden en van het hooi, dat werd binnengehaald. Wonderlijke dingen namen ze mee naar school. Varens en koekoeksbloemen, het eerste speenkruid of een slak met een huis, soms een klein poesje.

Nu Nel een konijntje. De hele klas stond al om haar heen.

„Wat enig zeg, — oh, wat een leuk dier! Laat hem eens lopen. Kijk, hij springt, mijnheer. Oh, waar is ie nou?”

Jan van den dokter stond vooraan. Peinzend keek hij naar het kleine konijntje, dat al weer gevangen was.

„Is het jouw konijn?” vroeg hij aan Nel.

„Ja, ik heb het van vader gekregen, voor Kerstmis.”

„Voor Kerstmis?” aarzelde Jan.

„Ja joh, voor Kerstmis,” zei Nel ongeduldig, terwijl ze rood werd.

Wat was die Jan toch dom. Iedereen had een konijn voor Kerstmis. Wat was daar nou voor raars aan.

Moest Jan haar daarvoor nou met zulke grote ogen aankijken?

Jan was weggegaan van de anderen. Hij wilde niet meer naar het konijntje kijken. Hoe kon Nel dat! Ze was er toch echt blij mee en toch vond ze 't gewoon, dat met Kerstmis . . . . .

„Wat enig zeg - wat 'n leuk dier!”

Schel floot Jan een vals deuntje, terwijl hij zijn plaats opzocht.

„Jan,” klonk de stem van den onderwijzer, „wil jij het bord even voor mij schoonmaken?”

Jan was de bank al weer uit.

Er had iets geklonken in de stem van mijnheer, dat hem trof. Onwillekeurig keek hij hem aan. Daar ontmoette hij een paar vriendelijke ogen. Mijnheer keek ernstig.

Jan lette niet meer op Nel en de anderen. Opeens wist hij: Mijnheer vond het ook naar, net als hij. Hij stond niet alleen tegenover al die anderen.

Om twaalf uur liep Jan buiten zijn wil toch weer met Nel naar huis. 't Gebeurde vaak. Ze woonden dezelfde kant uit.

Nel droeg het konijntje en fluisterde allerlei lieve naampjes.

Jan liep er naast, neus in de wind.

Meisjes waren toch rare wezens. Je kwam er eigenlijk nooit achter, hoe ze waren en hoe ze dachten, dan waren ze zo en een ogenblik later waren ze heel anders.

„Heeft dat beest al een naam?” vroeg Jan.

„Een naam?” hoogop lachte Nel. „Gekke jongen — waarom zou een konijn een naam hebben? 't Is toch geen hond of een kat!”

„Nou, ik vind het heel gewoon, dat een konijntje, dat van jezelf is, een naam heeft.”

„Hoe zou jij hem dan wel noemen, als hij van jou was?” vroeg Nel en ze bleef staan, breed en groot, midden op de weg.

In haar bruine arm hield ze stevig het kleine, witte konijntje.

„Nou,” zei Jan, „bij voorbeeld Witje of Flapoor of Wipneus of Sneltong of Lichtvoet. Noem maar op. Er zijn zoveel namen. Bij jouw konijn past het beste Witje, want het is helemaal wit.”

„Nou,” zei Nel, terwijl haar ogen lachten, „omdat jij dat nu zo aardig vindt, zullen we hem Witje noemen, goed?”

Schalks lachte ze. Jan was verlegen. Meisjes waren gekke wezens, altijd hadden ze wat anders.

„Ik heb ook een konijntje,” zei Jan plotseling, terwijl hij rood werd.

„Jij een konijn?” vroeg Nel verwonderd. „Waar komt dat opeens vandaan? Je hebt daar nooit iets van verteld.”

Jan zweeg. Hij had al spijt, dat hij het gezegd had. Hij sprak nooit met iemand over Langoor. En nu plotseling tegen Nel, die 't vast gek vond.

„Nou,” moedigde Nel aan „— vertel eens op. Hoe heet ie? Hoe lang heb je hem al? Heeft ie een eigen hok? Is ie helemaal van jou alleen of ook van je vader?”

Nu lachte Jan met al zijn tanden bloot.

Van vader stel je voor, dat piep kleine konijntje van zijn vader!

„'t Is geen echt hoor,” zei hij, „'t is maar een namaak konijn.”

„Oh,” deed Nel teleurgesteld. „Wat heb je daar nou aan! Een namaak konijn. Dat heeft mijn kleine zusje ook.”

„Ja, maar niet zo'n klein kinderbeest,” zei Jan verontwaardigd, „Wat dacht je, dat ik daar nog mee speelde? Nee kind, 't is van ivoor. 't Is iets heel zeldzaams.”

Jan wond zich op.

„Mijn oom uit Amerika heeft het jaren geleden voor mij mee gebracht.

Het is klein en toch zacht en heel glad. 't Is een prachtig ding. Zoiets heb jij nog nooit gezien . . ."

Nel werd er stil van.

„Joh,” zei ze, „wat fijn. Neem je 't eens mee ?”

„Nou misschien zal ik 't je laten zien vanmiddag, om vier uur.

Maar de anderen hebben er niets mee te maken.”

„Hou je er net zo veel van,” vroeg ze, „net zoveel als ik van Witje ?”

Even snoof Jan, dan zei hij hard :

„Meer, want ik zou hem voor geen geld van de wereld kwijt willen. Nu, tot vanmiddag.”

Jan ging het tuinhek al in van zijn huis.

Nel bleef staan, even in gedachten. Dan drukte ze Witje vaster tegen zich aan en holde weg, de achterstraat door, 't Kruispad over, totaan het kleine, witte huisje met het rode dak en het leuke, scheve schuurtje.

's Middags om vier uur treuzelde Nel bij school. Waar bleef Jan nou ? Hij had toch gezegd, „vanmiddag om vier uur.”

Ongeduldig sprong ze op en neer, traag zwiepende met haar oude springtouw — tweemaal om haar handen gebonden maakte de bocht te klein, dan maar eenmaal. Even intrekken . . . Rien, tien, twintig keer, lust je een appel of een peer, neuriede ze.

Ankie en Does kwamen al bij haar staan.

„Op wie wacht je ? Op Mientje ?”

„Kind, ik wacht niet, ik spring,” deed Nel verontwaardigd, terwijl ze even ophield.

De anderen hadden er niets mee te maken, had Jan gezegd. Ze zou maar naar huis gaan, misschien kwam hij nog.

Langzaam springend ging ze de dorpsstraat door, stoep op, stoep af. Hè, waarom kwam Jan nou niet. Ze was zo nieuwsgierig naar het ivoren konijn. Telkens keek ze even om, maar Jan was in geen velden of wegen te zien.

Langzaam ging ze nu maar door, teleurgesteld.

Maar daar op 't Kruispad onder de vlier, stond een jongen. Ha, hij was het ! In een wip was ze bij hem.

„Heb je het konijn ?”

Jan keek geheimzinnig, terwijl hij een klein doosje uit zijn zak haalde. Nieuwsgierig boog het meisje zich, terwijl de jongen heel voorzichtig het dekseltje van het doosje haalde en de watjes opzij deed.

„Ooooooh,” riep Nel in oprechte bewondering, terwijl ze al begerig naar het doosje greep.

„Afblijven,” zei Jan, „alleen maar kijken. Als 't valt . . . .”

Maar een ogenblik later had Nel al 't kleine, fijn besneden diertje in haar hand.

De pientere, zwarte oogjes in het smalle snoetje keken haar guldig aan. Zacht aaide ze over het kleine, gladde lijfje, de fijne pootjes, 't olijke staartje. Wat zacht, net zij ! Oh, hoe kon dat !

Dan keek ze verbaasd naar Jan, die groot en donker naast haar stond.

„Dat is toch geen jongensspeelgoed,” zei ze uit de grond van haar hart.

„Nee, dat is helemaal geen speelgoed, meisje,” zei hij, terwijl hij haar het doosje afnam, „dat is iets waar je alleen maar naar kijkt.”

„Wat heb je daar nou aan ?” pruilde Nel.

„Een heleboel.”

Samen liepen ze naar Nels huis.

„Ligt hij altijd in dat doosje ?”

„Nee hoor, hij staat op mijn bed.”

„Op je bed ?”

„Nou ja, ik heb een opklaphed, dat is een bed, dat je overdag tegen de muur klapt. Daar boven is een plank met boeken en bloemen en rommel en daar staat hij middenin.”

„In die rommel ?”

„Precies.”

Nel zei niet veel. Ze durfde niet te vragen : Jan geef mij dat konijn. Jan zou het zeker niet geven. Hij was er gek op, dat was duidelijk te merken. Niks voor een jongen anders.

Maar Jan was zelf ook geen gewone jongen. Hij was heel anders dan de andere jongens op school. Hij wist meer, veel meer.

„Heb je 't al lang ?”

„Al zeven jaar,” vertelde Jan.

„En nou ben je twaalf, dus met je vijfde jaar heb je 't gekregen ?”

„Precies !”

Ze waren nu bij het huisje van Nel.

„Ga je nog even mee naar Witje kijken ?”

Maar nu had Jan haast.

„Nee zeg, ik moet direct naar huis, vader had nog een boodschap.”

En weg was Jan al, alsof hij bang was dat ze verder aan zou dringen. Even bleef Nel staan. Een gekke jongen die Jan, maar toch een aardige jongen.

En wat een fijn konijntje !

„Dat kunnen ze je nooit afnemen,” hoorde ze onwillekeurig Jans woorden.

Die avond lag Jan langer wakker dan gewoonlijk. Kwam het doordat de gordijnen niet helemaal dichtgetrokken waren en de maan vol en helder naar binnen keek ?

Langoor op 't bed zag hij duidelijk. De pientere oogjes keken naar hem. 't Was alsof het smalle snoetje zich naar hem toeboog.

„Dat was nou Nel” zei Jan, alsof hij tegen zijn besten vriend sprak.

„Een aardig kind,” knikte Langoor. „Alleen waren haar handen hard en ruw.”

„Daar kan zij niets aan doen,” zei Jan. „Haar vader is boerenknecht en ze moet vaak helpen met het werk. Zij heeft ook een konijn.”

„Zo,” zei Langoor zonder enig interesse.

„Ja, maar een levend konijn,” wond Jan zich op. „Een konijn voor Kerstmis.”

Langoor trok zijn neus op.

„Bah,” zei hij en keek voornaam.

„Ja, jij kunt gemakkelijk bah zeggen, meneer,” vond Jan, „maar Nel weet niet beter, die kent geen andere konijnen die waardiger zijn.”

„Ze heeft mij toch gezien,” zei Langoor met een trots gebaar.

„Dat is waar,” lachte Jan, „en ik ben bang, dat ze jou nooit meer zal vergeten.”

„Natuurlijk niet”, vond Langoor, „hoe zou ze dat kunnen.”
Met een glimlach viel Jan in slaap.
De maan lachte ook en kroop een eindje verder aan de hemel.
„Wat heb je toch een gekke, grote jongens,” dacht hij wijs. „Die moeten nodig wat van de meisjes zeggen!”

Kerstmis naderde.

In het dorp werden alle stoepen en hekjes en ramen extra geschuurd.
De winterzon blonk in de ruiten.
Uit de bakkerswinkels kwam een zoete geur.

De kinderen sleepten dennebomen uit het bos en begonnen ze binnenshuis te versieren met vergulde denneappels en zilveren sterren, geknipt van papier.
’t Was vakantie en Jan, die een paar neefjes en nichtjes te logeren had, was er ook op uit getrokken. Met zijn allen hadden ze een grote denneboom naar huis gesleept. Rood en warm pufden ze een tijdje uit op ’t Kruispad.

Een meisje naderde.

Armelijk, op haar zwarte klompjes kwam ze naderbij, de handen rood en gezwollen van de kou, zonder beschutting. Een zware boodschappentas hing aan haar arm.

Jan herkende Nel.

Vreemd, nooit had hij gezien dat ze arm was, zoals nu.

Kwam dat doordat Tini en Wil er bij waren in hun leuke, blauwe jasjes met de hoge kraagjes en de vrolijke geruite hoedjes. Nee, dacht Jan. ’t Waren niet Nel’s kleren, ’t was Nel zelf.

Zielig keek ze en ze zag bleek, heel bleek of ze ziek geweest was. Raar keek ze uit haar ogen. Ze leek helemaal niet op de vrolijke Nel van anders.

Even talmde ze met de volle tas bij de anderen, durfde toch weer om die vreemden, niet nader te komen. Maar Jan riep al vrolijk :

„Hebben we geen grote, Nel? Kom je morgen ook eens kijken, als we hem klaar hebben?”

Nel’s gezichtje klaarde op. Ze kwam wat dichterbij.

„Waar hebben jullie die vandaan?” vroeg ze.

„Bij Spaans gehaald, achter de oude schuur.” Dan zonder overgang fluisterde Jan : „Is er wat?”

Een zware boodschappentas hing aan haar arm.

Nel keek over haar schouder, weg van de anderen . . .

„Vader heeft Witje verkocht,” fluisterde ze dan „en . . . . .”

Maar verder kwam ze niet. Ze had de tas onder haar arm genomen en zette het op een lopen.

Jan, die door de drukte in huis de hele Nel en Witje vergeten had stond even heel stil. En hij zag Nel die zomer, toen ze Witje gekregen had. Hij hoorde haar stem : „Voor Kerstmis natuurlijk, joh !”

„Bah,” zei Jan, „gaan jullie mee, jongens ?”

In het doktershuis was het een vrolijke boel. Drukke kinderstemmen praatten en lachten door elkaar heen. De boom stond en was al helemaal versierd.

't Was de avond voor Kerstmis en de grote, witte kaarsen mochten even aan. De gordijnen waren nog open en de maan stond groot aan de hemel. De maan keek naar binnen en glimlachte.

Vader ontstak de kaarsen, voorzichtig, om geen takje te raken.

Jan stond bij hem. Hij was de hele dag al stil.

Hij kon het kleine meisje niet vergeten, met het verdrietige gezichtje. Nel had geen kerstboom, wist hij. Nel had niets, geen gezellig huis en geen vriendjes, geen vader die een kerstverhaal vertelde.

Ieder gaf, zei vader altijd, met Kerstmis het liefste en het beste wat hij had aan anderen.

Van Nel hadden ze het liefste genomen . . . .

Als Nel hier eens kwam, dacht hij, hier bij de mooie boom, als vader vertelde. Zou hij 't vragen ? Vader en moeder vonden het vast goed. Maar nee, ze zou 't misschien niet eens prettig vinden, bij al die vreemde kinderen. Ze was laatst ook al zo vreemd buiten, toen de anderen er bij waren. Nee, wist Jan, dat helpt Nel niet. Hij moest iets anders bedenken.

Hij wist wel wat . . . .

Met een ruk richtte hij zich op en ging naar de anderen.

Nee, dat niet, dacht hij, dat kan ik niet. 't Liefste wat je hebt, zei vader altijd.

„Wil pas op,” zei Jan met een te hoge stem, „je vliegt dadelijk in brand.”

„Joh, ik sta een kilometer van de boom af. Je droomt.”

Moeder zette zich aan de piano.

„Stille nacht, ...” klonk 't door de grote, ruime zitkamer.

't Was weer Kerstmis. De kaarsen brandden, het dennenhout geurde in de grote, open haard. Kinderstemmen zongen. Door het grote raam keek de maan naar binnen.

Tussen het flakkerende kaarslicht zocht hij een donker jongenshoofd. Ernstig keek de maan in twee peinzende jongensogen.

't Is moeilijk jongen, heel moeilijk. Maar 't is Kerstmis, zie je. Eigenlijk is dit het eerste werkelijke Kerstfeest voor jou. Voor het eerst wordt er iets van jou verlangd.”

Even nog talmde de maan en overglansde al die jonge hoofden, dan gleed ze verder. Een stevige jongenshand kneep in een harde stoelleuning.

In het kleine huisje van Nel van Horst was het Kerstmis.

De keukenkachel snorde. Een grote pan soep stond geurend op het vuur, de appelkoeken waren gebakken.

Moeder was boos geweest . . .

Nel, in de nieuwe boezelaar met bonte steekjes, liep bedrijvig rond en zette alle stoelen rond de wit geschuurde tafel.

Hier Miepie, daar Keesje, daar Henk. Moeder vlak bij het vuur. Daar tegenover vader.

Het kleine gezicht stond ernstig.

Die ochtend had moeder haar twee boezelaars gegeven. Ze had ze bijna niet willen aanpakken. Hoe kwam ze toch zo raar. Zo was ze nooit geweest. Maar ze had gezegd, dat ze nooit meer een konijntje wilde hebben voor Kerstmis, nooit meer!

Moeder was boos geweest en had gezegd, dat ze een ontevreden kind was. Ze kreeg nog wel twee nieuwe boezelaars tegelijk! Vader had haar over 't haar ge-

streken. Vader had het wel begrepen.

„Ik zal er aan denken kind,” had hij gezegd. Dat was fijn geweest, maar nu Nel hier zo rond liep in het propere huisje met de zoete koekenlucht en de winterzon rood achter de ruiten, werd ze toch weer vrolijk. Ze begon te neuriën en ze hoorde het kloppen niet op het raam.

Ze schrok toen de klink van de deur open ging en Jan van den dokter binnenstapte, een hengselmand aan de arm.

Even verlegen bleef hij staan toen hij Nel zag.

„Hier is wat,” zei hij onhandig, „voor Kerstmis.”

Uit het kamertje en de schuur kwamen plotseling stemmen en een ogenblik later was het keukentje vol lawaai.

Op de tafel lagen een cake en appels en noten en manderijnen. De tafel was te klein.

„Wat ruikt het hier toch lekker,” zei Jan.

„Hou je van appelkoeken,” vroeg Nel's moeder.

„Nou en of,” snoof Jan.

„Schuif dan bij, we gaan net eten.”

En zo gebeurde het dat Jan een ogenblik later naast Nel aan de glad geschuurde tafel zat met een groot bord dampende soep voor zich en dat hij evenals de anderen met ongeduld het ogenblik verwachtte dat de appelkoeken op tafel zouden komen.

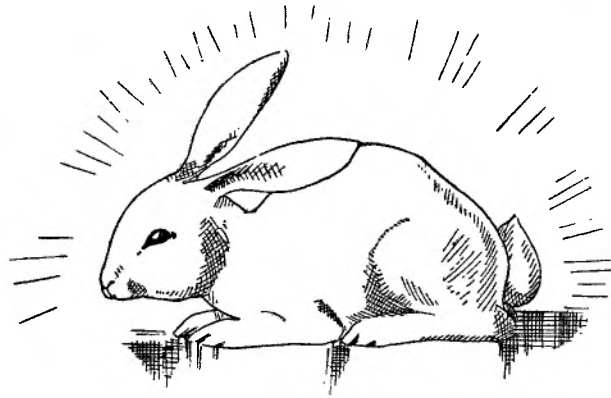
Toen na het gezellige maal de kinderen aan het noten kraken waren zocht een jongenshand in zijn buisje naar een klein doosje.

Een ogenblik later gleed het heel stil onder tafel in een meisjeshand.
„Voor jou,” zei hij zacht. „Een nieuw Witje. Maar zorg er goed voor.”
Een ondeelbaar ogenblik zat Nel sprakeloos. Ze kende dat doosje van binnen en van buiten.

Het was niet te geloven, dat Jan haar dat gaf. Ze kon niets zeggen. Maar warm keek ze Jan aan.

Ze had nu het mooiste en het liefste wat Jan had en dat hij voor geen geld zou willen missen. Dat had hij aan haar gegeven, omdat ze verdriet had. Dat was nog fijner, nog veel fijner, dan het mooie cadeautje zelf. En zo gebeurde het, tot grote verbazing van de anderen, dat Nel opsprong en aan Jan twee klinkende zoenen gaf op elke wang één.

En Jan vond voor de zoveelste maal, dat meisjes rare wezens waren.

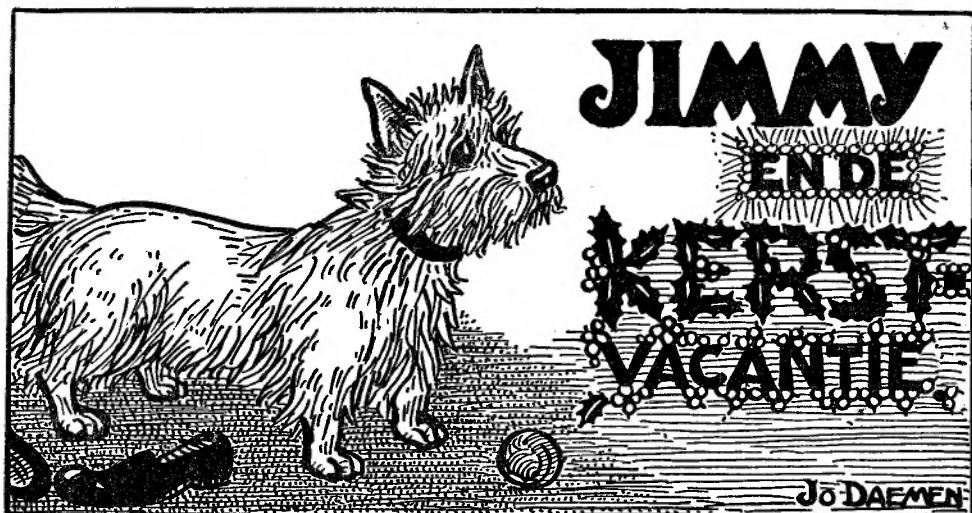

KERSTMIS IN 'T BOS

Er lijkt wel een wonder gebeurd in het bos :
Daar staat in z'n eentje en zo maar op 't mos
Een kerstboom vol kaarsjes te stralen.
Een haas komt voorbij, ziet toevallig hem staan
En is als de wind toen het bos ingegaan.
Om de andere hazen te halen.

't Kaboutertje nu dat het boompje ontstak
Klom vlug in een boom en heeft van zijn tak,
Naar de angstige hazen gekeken.
Dan waarschuwt hij luid : „Kom, wees niet bevreesd,
't Is Vrede op aarde en overal feest,
Daarvan is het boompje het teken !”

D. A. Cr.-S.

PIM was een dierenvriend, en juist dáárom zette hij nooit een hond op z'n verlanglijst!

Moes had immers gezegd: „Zo'n beest zou bij ons geen erg prettig leven hebben, m'n jongen! Hier in 't hartje van de drukke stad liep zijn leven op straat steeds gevaar, en terwijl jij op school zat, mocht het arme dier in huis niet ééns vrolijk spelen of blaffen!” Nee, want daar zou men beneden last van hebben, op het kantoor, dat Vaders kantoor was, toen Vader nog leefde.

Pim begreep het best!

Maar alle bezwaren vervielen, toen moeder een klein buitenhuisje huurde in 't villa-dorp! De oude dame, die ook in het huisje kwam wonen, als betalende logee, zou van hondengeblaf geen last hebben: zij was stokdoof! Moeder dacht, toen zij Pim een hondje beloofde, volstrekt niet aan dure rashonden en 't was dan ook heel, héél toevallig dat Pim de gelukkige bezitter werd van een kostbare en tamelijk zeldzame terrier. Het ras had zo'n moeilijke Engelse naam waar je tong over uitgleed, maar het hondje zelf heette „Jimmy” en 't was bijna een jaar oud. Jimmy leek het meest op een Schotse terrier (dat parmantige, zwarte baasje met z'n korte pootjes, ruige vacht, spitse oren en lange snuit) maar Jimmy had fijner snoetje, zijn pels was wit als sneeuw, en tussen die blanke haren blonken de prachtigste, guldigste, liefste hondenogen, die je denken kunt!

Of Pim goed op zijn hondje paste? — Meneer op school kon dubbel en dwars tevreden zijn, wanneer Pim zijn lessen net zo nauwkeurig bestudeerde, als hij het de voorschriften en leefregels deed, die Jimmy van z'n vroegeren baas had meegekregen!

Wekenlang spaarde Pim zuinig elk dubbeltje, om met Sinterklaas een pràcht-halsband voor Jimmy te kopen, en de vreugde over dat cadeau voor zijn dierbaar hondenvriendje deed hem op pakjesavond haast

vergeten, dat Oom Dik in Amsterdam „een schoentje voor Pimmetje zetten zou.”

„Ben je niet nieuwsgierig naar het pakje van Oom Dik ?” plaagde Moes. „’t Is uit ergernis over jouw gebrek aan belangstelling al vreselijk gekrompen !” Verbaasd greep Pim het platte dingetje, dat nauwelijks „pakje” genoemd kon worden, en waarin dan ook enkel maar een papiertje zat . . . Doch óp dat papiertje . . .

„Ooo ! de wedstrijd Holland-België !” gilde Pim verrukt. „Ik mag met Oom naar Antwerpen !” Moeder deed heel onnozel : „Wat zeg je toch, jongen ?”

„O, Moes ! we mogen van Kerstmis tot Oud en Nieuw bij Oom en Tante komen logeren — Jimmy óók — enne de voetbalwedstrijd is op ’n Zondag die tussen Kerst en Oudejaar valt, enne ik slaap één nachtje met Oom in ’n ècht hotel in Antwerpen — fijn zeg !”

„Maar Mevrouw dan, en Grete ?” vroeg Moes.

Pim schrok. Het dienstmeisje mocht natuurlijk naar haar huis, doch aan Mevrouw had hij geen ogenblik gedacht. Zij vierde Sinterklaas bij haar familie, maar Kerstmis ? . . . „Mevrouw gaat uit logeren, hoor !” lachte Moes nu. „Ik fopte je even !”

De volgende morgen was Pim, die als nieuweling op school nog nooit éérste viool had gespeeld, opeens de held van z’n klas !

Met een jongen, die naar Antwerpen mocht voor „Holland-België” wilden de anderen om strijd vrindje zijn !

Opgewonden over zijn succes kwam Pim thuis . . . hee, holde Jimmy hem niet tegemoet ? „Moes, hebt U Jim opgesloten — waarom ?”

„Jimmy is niet in orde, vent ! Heb je ’m hèus geen lekkers gegeven gisteravond ?”

„Heus niet, Moes ! Alleen de biskwietjes, die hij altijd hebben mag, en dat éne kleine stukje chocola !”

„Geen bedorven maagje dus, ”zei Moes, „en toch lijkt hij wat koortsig.”

„Hoe kàn dat nou, moeder ! Ze zeien toch, dat-ie de hondenziekte al gehad heeft — daar jökken ze toch zeker niet om ?”

Moeder schoot even in de lach om Pim’s verontwaardiging.

„Er zullen nog wel andere hondenkwaaltjes zijn dan „de” hondenziekte, vent ! Fiets jij, als je naar school gaat, even bij den dierenarts aan, en vraag beleefd, of dokter wil komen kijken.” — Ja, moeder hield nèt zoveel van het schattige diertje als baasje Pim !

Toen Pim uit school kwam, had de dokter Jimmy juist onderzocht.

„Denk er aan, baasje, dat je hondje héél rustig moet zijn ! En trouw de medicijnen ingeven ! Tot morgen !” Weg was dokter.

„Zou ’t èrg zijn, Moes ?” vroeg Pim met een droge keel. Wat lag Jimmy daar lusteloos !

Moeder stelde hem gerust : de koorts was wel hoog, maar dokter had gezegd, dat een sterke jonge hond als Jimmy wel een stootje verdragen kon ! „We zullen precies doen, wat dokter voorschreef, hè ?”

Och, wat is het akelig, als een vrolijk, dartel hondje ziek wordt !

Dagenlang lag Jimmy daar als een zielig hoopje rillerigheid, wou niet eten en kwispelde nauwelijks, als baasje Pim ademloos van ’t harde fietsen uit school kwam . . . Enkele jongens plaagden Pim als hij zo wegstooft en maakten flauwe grapjes over Siamese tweelingen, die Pimmie en Jimmy

heetten, maar het raakte Pim volstrekt niet. Die jongens hadden natuurlijk zelf geen hond : wat begrepen zij van z'n angst om Jimmy !

Ineens zakte de koorts met verwonderlijke snelheid, kreeg Jimmy honger als 'n jonge spreeuw, had heldere ogen en lust, om weer speels te happen in de handen, die hem verzorgden. En Pim juichte tegen den dierenarts : „Hij daagt me gewoon uit om met 'm te spelen, dokter !”

„En dat is nou juist wat nièt mag,” zei dokter ernstig. „Hij is veel te druk naar mijn zin !” Ook Moes kreeg de waarschuwing: „Goed op hem blijven letten, mevrouw ! En — zo rustig mogelijk !” Moeder zat met de handen in 't haar. Een kind kun je bepraten, een beloning beloven als 't zich stil houdt — maar wat begin je met zo'n malle Jimmy, die naar je ogen springt of onverwachts hevig jagen moet op de neuzen van je pantoffels ?

„Hij is natuurlijk helemaal beter,” zei Pim zorgeloos. Moeder kon echter het ernstige gezicht van dokter niet vergeten, en daarom schrok zij, toen Pim op een ochtend riep : „Zeg Jimmy, ben je dronken ? Niet zo raar waggelen, gekke hond !” Het leek wel, of Jim's pootjes onder hem weg-gleden. „Moes, Jimmy doet nieuwe kunstjes : hij rijdt schaatsen, die grap-jas !” „Nee jongen, dat is geen grapje !” meende Moes. „Je moet bij dokter gaan zeggen, dat we iets vreemds aan Jimmy zien !”

Dokter kwam en gaf Moes een pluimpje voor haar vlugheid, waardoor geen tijd verloren ging ! Nu kan de behandeling dadelijk worden begonnen. „Maar U moet er op rekenen, mevrouw, dat het een moeilijke en misschien wekenlange verpleging is ! Ik vrees, dat het hondje tijdelijk héél hulpeloos zal zijn.”

„Als hij ten slotte weer helemaal beter kan worden, heb ik daar àlles voor over !” zei Moes vastberaden. Toen moest moeder ook aan haar jongen vertellen, dat het herstel van Jimmy afhankelijk was van baasje en vrouwtje's toewijding, offervaardigheid en . . . . geduld !

„Maar zou-ie dan met Kerstmis . . . . nog niet . . . .” haperde Pim. „Jimmy is toch wel een Kerstvacantie waard ?” vroeg Moes zachtjes. Toen zei Pim vol overtuiging : „Natuurlijk heb ik àlles voor Jimmy over !” Maar diep in z'n hart hóópte hij, toch de „voetbalwedstrijd” niet te hoeven missen, al ging 't logeren bij Oom en Tante z'n neus voorbij . . . . Het was véél moeilijker dan Moes of Pim hadden voorzien ! Want nu lag Jimmy niet ziek en stil, nee, hij was „gezond van hart”, hongerig, en begerig om te draven en te ravotten !

En inplaats daarvan . . . . was hij nog niet bij machte, zich een beetje òm te draaien in z'n mand ! Alles, alles moesten baasje of vrouw aan hem doen ! Geen wonder, dat Jimmy soms van ongeduld en woede over zijn machteloosheid in z'n dekentjes beet . . . . Maar meestal verdroeg hij heel zoet alles, wat voor z'n verzorging nodig was, van het naaldeprikje, dat dokter hem 's morgens bij de inspuiting gaf, tot het lastige kammen en schuieren toe, dat zijn pelsje schoon en gaaf moest houden.

's Nachts stond de mand voor moeders bed, en zij werd wakker, zodra Jimmy geluid gaf : als het dan alléén maar was, omdat Jimmy ongemakkelijk lag, gaf zij hem handig een betere houding en sliep hij weer in. Maar als er iets in de mand gekomen was, dat het, van nature o ! zo zindelijk hondje zelf een vreselijk ongeluk vond, ja, dan moest moeder Pim er bij roepen, want dan tilden zij samen Jimmy uit de mand en vervingen de vuilgeworden molton-dekjes door schone.

Bij Moes in de slaapkamer en beneden in de huiskamer lagen stapels van allerlei doeken klaar, en Grete waste elke dag! Zij deed het met plezier, omdat ze óók dol op Jimmy was, maar... de Kerstvacantie met Oud en Nieuw bij haar ouders, *die* kan Grete natuurlijk niet opgeven, en Pim bedacht vol angst, dat Moes dan voor alles alléén zou staan! Geen dagje zou ze Pim kunnen missen — ze kan Jimmy onmogelijk alleen helpen, dus de voetbalwedstrijd... dat héérlijke reisje naar Antwerpen... Oh Jimmy, Jimmy!...

's Morgens vóór Kerstnis zag Pim bij het opstaan, hoe 't gesneeuwd had die nacht. Mevrouw vroeg hem, of hij een taxi voor haar wilde gaan bestellen, want al was het station dichtbij, door de sneeuw wilde zij niet lopen. Grete, die ook naar de trein moest, mocht nu met haar koffertje méé in de auto, wat zij erg vriendelijk van mevrouw vond! Toen Pim van zijn boodschap terugkwam, had Grete blijkbaar juist moeder geholpen met Jimmy, ze droeg de vuile spullen weg en liet de kamerdeur open. Pim zag mevrouw die zeker haar afscheidspraatje met moeder hield, een vies gezicht zetten. De dove dame sprak zelf zeer luid, daarom hoorde Pim haar zeggen: „Mevrouwtje, u moet verstandig zijn! Al die luchtjes in uw kamers, al die drukte en zorg, en dan dat gebrek aan nachtrust! Horen doe ik niets, maar ik zie wél het lichtschijnsel uit uw slaapkamer. En ik zie aan uw ogen en uw betrokken gezicht, hoe vermoeid u bent! Daarom moet u de dierenarts vragen, dat arme hondje zacht te laten inslapen — dan krijgt u de vakantie waaraan u behoefte hebt, Pim geniet van z'n voetbalwedstrijd, en *ik* zal een nieuw hondje voor hem kopen, als 'k weer thuis ben.”

Pim voelde zich, of z'n keel werd toegeknepen — o, wat zòu moeder zeggen — alle voetbalwedstrijden mochten immers opwaaien — maar Jimmy, zijn Jimmy! En zonder 't zelf te weten strekte Pim zijn handen naar moeder uit, als een klein kind kreunend: „Moesje, oh moesje...” Toen kwam daar moeders helder geluid hard in het gehoorapparaat van mevrouw: „Zó verstandig kan ik heus niet zijn, mevrouw: 't gaat om het vriendje van mijn jongen!”

Nooit zou Pim dát ogenblik vergeten — die opluchting — en dat warme gevoel van binnen voor z'n schat van 'n moeder!

Maar 's avonds keek hij bezorgd naar haar bleke wangen...

Als moes 't maar kan volhouden!

Kerstmorgen brak de zon door, en Pim zag met grote ogen het wonder in de tuin, waar elk dor takje, elk oud blaadje, ieder vergeten besje of zaadje een mutsje van sneeuw droeg. Kijk toch die dennetjes, die berken, o, wat prachtig tegen de bleekblauwe lucht! — Daar kwam dokter aan; hij was vroeg vandaag!

Langer dan gewoonlijk duurde het bezoek van dokter, en 't leek wel, of het Jimmy verveelde. Terwijl hij op de deken lag om gemasseerd te worden, trok hij z'n pootjes weg, inplaats van ze slap te laten hangen, zoals anders. Verlangend keken de mooie ogen naar baasje Pim... de voorpootjes graaiden... „kom eens hier, Pim!” riep dokter. Toen moesten Moes en Pim de vóórpotjes van Jimmy recht onder z'n lijfje zetten... eerst ging 't niet, maar na geduldig proberen lukte het — dokter richtte Jimmy van achteren op... en daar stònd het diertje lòs! Héél even — toen zakte het dóór en hijgde nog na van de inspanning.

Maar Moeder en Pim begrepen tòch, dat dit 't begin was van beterschap ! Wat later, toen Jimmy, doodmoe van alle emotie, in slaap viel op z'n lekker geschud kussen, zei dokter : „Nu blijft Jimmy beslist een paar uur in den dut, en gaan moeder en zoon een loopje doen over de besneeuwde heide !”

Daar wandelden Moes en Pim nu over de blanke sneeuw, die glinsterde in 't zonlicht. En Pim kreeg 't gevoel, nog nooit zoiets beleefd te hebben . . . Dat stille, grootse heidelandschap met de kleine dennetjes, de berken, en de lage heuveltjes met door de wind grillig gekromde oude dennebomen . . . zulke dingen zag je in de stad alleen op Kerstkaarten ! Pim stak z'n arm ineens door die van Moes. „Prachtig, hè jongen ?” zei moeder zacht. „Ik zou 't niets vreemd vinden, als we nu groepjes herders zagen, die spraken over de ster en 't kind in de stal . . . 't is net, of we zelf dáárheen gaan !” Pim zweeg . . . had Moes niet precies gezegd wat hij voelde ? Of hij ergens bij hóórde, ergens deel aan had, waarvoor hij tot nog toe te dom en te kinderachtig was geweest . . . Hij drukte stevig moeders arm en nam onwillekeurig gróter stappen.

„Als we naar Amsterdam waren gegaan, hadden we van dit niet geweten” peinsde Moes hardop. En Pim dacht, dat je over dit niet opscheppen kon op school (die wedstrijd zou hij nou wel aan de radio horen), maar dat hij deze wandeling met Moes heus niet voor Antwerpen missen wou !

Ineens klonk gejoel van een hoog duin . . . „Kijk, ze sleeën !” „We rennen naar huis Pim”, zei moeder energiek, „we drinken vroeg koffie, en dan pas ik op Jimmy en jij gaat hier 'n poos genieten met je slee !” Pim aarzelde — die glijsport zag er zo fijn uit — maar hij wist, dat Jimmy 's middags nooit sliep, dan wou hij bezig gehouden worden, en als dat niet gebeurde, liet hij zich boos achterover rollen in z'n mand, luidkeels verkondigend, dat iemand hem recht moest komen leggen ! Moes zou geen ogenblik tijd hebben om haar Kerstnummers of zo te lezen . . .

En Pim zei dapper : „'t Is veel te vroeg donker — 'k ga beter morgenochtend, als Jimmy slaapt !”

's Middags na de thee met Kerstkrans, lag Pim languit naast de hondenmand, met z'n hoofd bij zijn hondje, hij werd door een vergenoegde Jimmy aan haar en oren getrokken en voelde zich wonderlijk tevreden, al wist hij niet waarom . . .

Maar zie je, dat zit zó : offers, die je brengt, omdat 't niet anders kàn, nou, daar berust je in. Doch het offer van z'n slee-partij bracht Pim geheel vrijwillig voor Moes. En dáárdoor vond hij de ware Kerststemming, die vrede geeft en een blij hart !

HOE DE MENSEN AAN HUN WONINGEN ZIJN GEKOMEN

DOCR
UDO DE HAES

TOEN de lieve God de wereld had geschapen, wees hij ieder wezen, waar het zijn woning moest bouwen. De vis moest zijn nest maken onder het water, het konijn zou een hol graven onder de grond, de tijger zou een leger in het hoge gras tot woonplaats inrichten en zo kreeg ieder dier de plaats voor zijn woning aangewezen en ieder dier was tevreden.

Alleen de adelaar en de aap waren niet tevreden, want God had hun gezegd, dat zij hun woning in de lucht moesten bouwen en zij wisten niet, hoe zij dat moesten doen. En de mens, aan wien God had gezegd, dat hij in de hele wereld moest wonen, was ook niet tevreden, want hij kon zich niet in de hele wereld thuis voelen en hij wou óók zijn eigen huis hebben.

Toen nam de lieve God de maansikkel van de hemel en hij sprak tot den mens: „laat u door de maansikkel dragen en bouw daarvan uw woning. Gij zult u daarin voelen als een kindje in zijn wiegje.” Maar de mens was nog niet tevreden en sprak: „boven de maansikkel is geen dak. Ik wil een dak boven mijn hoofd hebben.”

Nauwelijks had hij dat gezegd, of de adelaar kwam aangevlo-

Hij nam de maansikkel, zette hem op de top van een berg

gen. Hij nam de maansikkel, zette hem op de top van een berg en bouwde ervan zijn nest. En hij voelde zich thuis in de maansikkel als een kindje in zijn wiegje.

Nu sprak de lieve God tot den mens : „Ziet, de bomen bieden u een dak. Zij strekken liefdevol de armen uit om u op te nemen. Laat u door hun takken dragen en bouw daarin uw woning en gij zult u daarin thuis voelen als een kindje in de armen van zijn moeder.

Maar de mens was nog niet tevreden en sprak : „Om de bomen zijn geen muren ; ik wil muren hebben om mij heen.”

Nauwelijks had hij deze woorden uitgesproken, of de aap kwam aangesprongen. Hij klom in de bomen, liet zich door de takken dragen en bouwde daarin zijn woning ; en hij voelde zich daarin thuis als een kindje in de armen van zijn moeder.

Maar nu was de lieve God vertoornd op den mens en hij sprak : „Als gij dan met niets tevreden kunt zijn, gaat dan naar dien naakten, kalen rots ; die zal voortaan uw woning zijn !”

Nu ging de mens naar de kale rots. Hij had geen dak boven zijn hoofd, en hij had geen muren om zich heen en de genade van den goeden God had hij verloren.

In zijn grote wanhoop sloeg hij nu de rots aan stukken en uit die stukken bouwde hij zich een huis. En toen de lieve God zag, dat de mens zich uit de kale rots een huis had weten te bouwen, met een dak er boven en muren er omheen, toen verzoende hij zich met hem en liet zijn zegen op de woning van den mens neerdalen. En vanaf dat ogenblik voelde ook de mens zich thuis in zijn woning.

ZONNESCHIJN

TIJDSCHRIFT VOOR DE JEUGD

DE BRON VAN ONTSPANNING EN ONTWIKKELING VOOR UW KINDEREN

Wenst U voor Uw kinderen een nuttig geschenk, waarvan zij een geheel jaar veel plezier beleven, een geschenk waardoor zij spelen-derwijs hun geest verrijken en waarnaar zij 2 x per maand reikhalzend zullen uitzien? Verrast hen dan met een abonnement op **Zonneschijn** tijdschrift voor de jeugd, welk fraai geïllustreerd blad door de vele afwisseling welke het biedt, geschikt is voor de leeftijd van 5—15 jaar.

Enige der vele rubrieken: Mooi vervolgverhaal, aardige korte verhalen, Knutselrubriek, Puzzles, Raadsels, Sportrubriek, Vragenbus, Van Vroeger en Nu, Rubriek door Kinderen voor Kinderen, Avonturen van Wo-Wang en Simmy, Ons leuke Hoekje, Bond voor Natuurstudie „Kijk en luister“, Zonneschijnclub, Zonneschijnwedstrijden met fraaie prijzen en bovendien het bijblad „Kiekeboe“ (8 pagina's) voor de kleintjes van 5—8 jaar.

De abonnementsprijs bedraagt per kwartaal f 1.65, per halfjaar f 3.25 en voor een gehele jaargang f 6.25, Nederlands Oost- en West Indië per zeepost f 6.25 per jaar, buitenland en landmail f 7.50 per jaar.

Een ieder die zich voor een jaar als abonné opgeeft, ontvangt gratis een aardig jongens- of meisjesboek ter keuze.

„ZONNESCHIJN“ brengt inderdaad Zonneschijn in de harten van Uwe kinderen!

Vraagt gratis proefnummer bij Uw boekhandelaar of bij de uitgever!

Administratie „ZONNESCHIJN“ - Uitgave C. A. SPIN & Zoon N.V.
Amsterdam-C. - N.Z. Voorburgwal 271-273 - Telefoon 35577-33823